

VII. OLOMOUCKÉ SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÉ DNY

XX. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE K PROBLEMATICE OSOB SE SPECIFICKÝMI POTŘEBAMI

VII. KONFERENCE MLADÝCH VĚDECKÝCH PRACOVNÍKŮ

19. - 20. 3. 2019

Program a bulletin abstraktů

VII. OLOMOUCKÉ SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÉ DNY

**XX. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami
VII. Konference mladých vědeckých pracovníků**

Téma konference

Speciální pedagogika a její přínos ve společnosti

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

19. - 20. 03. 2019
Olomouc

Subtémata:

- Teoretická východiska speciální pedagogiky a jejich praktická aplikace
- Intervence cílené k osobám se speciálními potřebami – efektivita a evaluace
 - Současný stav výzkumu ve speciální pedagogice – možnosti a limity
 - Speciální pedagog – člen multidisciplinárního týmu

Organizátoři a partneři konference:

Ústav speciálněpedagogických studií
Pedagogická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci

Vědecký výbor:

doc. PaedDr. Lea Květoňová, Ph.D.
prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.
prof. PhDr. PaedDr. Miloň Potměšil, Ph.D.
prof. dr. hab. Adam Stankowski, Ph.D.
prof. PaedDr. Alica Vančová, CSc.
prof. PaedDr. Milan Valenta, Ph.D.
doc. Mgr. Kateřina Vitásková, Ph.D.
prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.

Organizační a programový výbor:

Mgr. Miluše Hutýrová, Ph.D.
Mgr. Jan Chrastina, Ph.D.
Mgr. Kateřina Jeřábková, Ph.D.
Mgr. Zdeňka Kozáková, Ph.D.
Mgr. BcA. Pavel Kučera
Mgr. Renata Mičáková, Ph.D.
Mgr. Veronika Růžičková, Ph.D.
Mgr. Oldřich Müller, Ph.D.
Mgr. Martin Dominik Polínek, Ph.D.
Mgr. Pavel Svoboda, Ph.D.
PhDr. Kateřina Kroupová, Ph.D.
Mgr. Lucie Moudrá
PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.

Program konference

XX. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami

19. 3. 2019

9:00-10:00

Auditorium – přízemí

Slavnostní zahájení konference

Moderuje – O. Müller

doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D. (ředitelka ÚSS PdF UP v Olomouci)

prof. Mgr. Jaroslav Miller, M.A., Ph.D. (rektor Univerzity Palackého v Olomouci)

prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc. (děkanka Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci)

Taneční skupina ABRAKA DABRA
(SŠ, ZŠ a MŠ pro sluchově postižené Olomouc)

Čas, Aprílový den a Setkání člověka s andělem

Úvodní přednáška

Inclusive education - a bridge to the future? - Ohlin, Ch. L.

10:00-10:30

Předsálí Auditoria – přízemí

Coffeebreak

10:30-12:00

Auditorium – přízemí

Akční pole speciální pedagogiky - Ludíková, L.

Screening, diagnostika a terapie autismu v ČR: Možnosti speciálně pedagogické intervence - Pančocha, K.

Přínos dynamické diagnostiky ve speciální pedagogice - Krejčová, L.

12:00-13:00

Oběd

13:00-14:30

Učebna N11 – 1. patro

Moderuje – M. D. Polínek

Klíčové momenty v dramaterapeutickém procesu - Vávra, J.

Centrum rodinné intervence - Cina, V.

Vliv masmédií na rizikové chování žáků základních škol - Krahulcová, K.

Screening PAS: Zkušenosti českých pediatrů - Slepíčková, L., Vaňurová, H., Pančocha, K.

Učebna N13 – 1. patro

Workshop

(90 minut, max. 20 účastníků, rezervace míst na registrační nástěnce)

Osobní očekávání ve spolupráci speciálního pedagoga, učitele, rodiče a žáka

Jurkovičová Petra

Učebna N14 – 1. patro

Moderuje – V. Růžičková

Špecifiká a možnosti využitia prvkov arteterapie u jednotlivcov so zrakovým postihnutím - Lopúchová, J.

Audiotaktilní mapy jako prostředek zvyšování orientačního komfortu osob se zrakovým či kombinovaným postižením v rámci samostatného pohybu - Kroupová, K., Růžičková, V.

Tyflopedická podpora aneb Využití odborného potenciálu učitelů střední školy pro zrakově postižené - Antov, I., Balejová, L., Hozová, J.

Učebna N15 – 1. patro

Moderuje – P. Kučera

Postoje k inklúzii a formám vzdelávania žiakov s postihnutím vo vzťahu k niektorým charakteristikám učiteľov - Groma, M., Jursová Zacharová, Z.

Neslyšící děti & Teorie mysli - Hudáková, A.

Slovo nebo posunek? Diskuse o užívání znakového jazyka ve školách pro sluchově postižené (1950–1951) - Okrouhlíková, L.

Kresba lidské postavy a psa u dětí předškolního věku, normy pro děti se sluchovým postižením - Potměšil, M., Potměšilová, P.

Učebna N16 – 1. patro

Moderuje – J. Chrastina

(v anglickém jazyce bez překladu)

Students with Disabilities at the Polish Universities - Garbat, M., Kochan, K.

Inclusive Education in China:Background,Current Situation and Future Possibilities - Guo, L., Thi Phuong Huynh,T

Assesment of Knowledge about ASD and Training Needs among Polish Professionals - Kossewska, J.

A Study on Family Quality of Life of Caregivers of Children with ASD and its Influencing Factors - Lei, X.

The Present Situation and Influencing Factors of Turnover Intention of Special Education Teachers in Chengdu of China---A cross-sectional survey study - Tang, J.

Effect of Cognitive Behavioral Therapy on Vocational Adjustment of Adolescents with Mild Intellectual Disability in Nigeria - Orim, M., Uko, F.

Předsálí nad Auditoriem – 1. patro

Posterová sekce

Povinností autorů je aktivní účast u prezentovaného posteru

Moderuje – P. Baslerová

Rizikové správanie v dospievaní. Vzťahová perspektíva - Čerešník, M., Banárová, K.

Tréning fonematického uvedomovania (D. B. Elkonin) u rómskych detí: Zisk alebo strata času? - Jakubíková, M.

Projekt zaměřený na vývoj inteligentní databáze pro podporu rozvoje jedinců s poruchami autistického spektra a jiných skupin osob s postižením - Karunová, H., Cieslar, J., Regec, V., Bednářová, L., Flekačová, L.

Predbežné výsledky validizácie skriningového testu čítania s porozumením - Kmeť, M.

Empowering Teachers of Children with Autism Spectrum Disorder (European ASD-EAST project) - Kossewska, J., Cierpiałowska, T., Lubińska-Kościółek, E., Bombińska-Domżał, A., Niemiec, S., Płoszaj, M., Lessner Listiakova, I., Preece, D., Lisak, N., Stosic, J., Troshanska, J

Meta-analysis of Studies on the Mirror Neuron System and Deficits in ASD - Lasota, A., Macařka, E., Popielarz, W., Poczatek, G., Pawlak, A.,Ptaszek, P

Tutoring as a Method of Supporting Students' Initiative - Poczatek, G.

Zmysel pre humor žiakov zo školy pre intelektovo nadané deti a žiakov bežných škôl - Rajčániová, E., Belica, I.

Flipped Class Helping Students With Special Needs - Wang, X.

Povinností autorů je aktivní účast u prezentovaného posteru

14:30-15:00

Předsálí Auditoria – přízemí

Coffeebreak

15:00-16:30

Učebna N11 – 1. patro

Moderuje – Z. Kozáková

Aplikácia poznatkov neurovied do špeciálnej pedagogiky - myšlienkové mapy a ich využitie v špeciálnej edukácii - Vančová, A.

Chci studovat aneb Přístupnost Univerzity Palackého očima kooordinátorky CPSSP a osoby s tělesným postižením - Urbanovská, E., Hanáková, A.

Změny v oblasti přístupu k partnerským vztahům osob s mentálním postižením v pobytových sociálních službách - Kozáková, Z.

Interventions Targeted to Students with Special Needs at the University of Pardubice – Effectiveness and Evaluation - Šándorová, Z., Skokanová, L.

Projekt podpůrné skupiny pro truchlící osoby s mentálním postižením - Janyšková, K., Šiška, J.

Učebna N13 – 1. patro

Moderuje – R. Mlčáková

Terapeutický přínos neurovývojové stimulace v oblasti přetrvávajících primárních reflexů v rodině - Mironova Tabachova, J.

Vývoj ortografie, lexikální fluence, školních výsledků a výběru vhodného studijního/učebního oboru u patnáctileté dívky s vývojovou dysfázií – případová studie - Mlčáková, R.

Fonologická hlediska stimulace sluchové percepce - Odstrčilíková, I., Volná, P.

Identifikace dětí s rizikem vzniku specifických poruch učení učiteli mateřských a základních škol - Bendová, P.

Učebna N14 – 1. patro

Workshop

(90 minut, max. 20 účastníků, rezervace míst na registrační nástěnce)

Role speciálního pedagoga na běžné základní škole a jeho využívání dramaterapeutických prostředků v rámci vzdělávání - Miklová, A.

Učebna N15 – 1. patro

Moderuje – K. Kroupová

Role speciálního pedagoga ve finském školském systému - Jeřábková, K.

Internacionalizace v oboru speciální pedagogika – Případová studie předmětu Inclusive Education - Márová, I.

Ageneze corpus callosum u jednovaječných dvojčat v primárním vzdělávání - Pekárová, L., Gruberová, B.

Inkluze jako faktor zvýšení role speciální pedagogiky v současné ruské společnosti - Kantor, V. Z.

Učebna N16 – 1. patro

Pokračování anglické sekce

(v AJ bez překladu)

Předsálí nad Auditoriem – 1. patro

Posterová sekce

Povinností autorů je aktivní účast u prezentovaného posteru

Moderuje – P. Baslerová

Specifika socializačního procesu dětí a dospělých se speciálními potřebami v camphillské komunitě na pozadí jejich interakce s co - workery - Klímová, Š.

Súvisí fungovanie v bežnom živote u detí s PAS so závažnosťou ich symptómov a s anamnézou? - Belica Ivan, Szapuová, Ž., Filčíková, D., Celušáková, H., Ostatníková, D.

Názorový postoj dětí z vyloučených lokalit k návykovým látkám - Čtvrtečková, K.

Vliv aplikované behaviorální analýzy na adaptivní a kognitivní funkce u dětí s poruchou autistického spektra - Jamrichová, J., Petříková, M.

Diagnostické přístupy k problematice specificky narušeného vývoje řeči - Korandová, Z.

Přínos speciálního pedagoga – tyflopeda pro rozvoj osobnosti jedince se zrakovým postižením - Růžičková, V., Mudrová, Z.

Reflexe pregraduální přípravy učitelství - Suková, M.

Existuje vzťah medzi gastrointestinálnymi ťažkosťami, spánkovými poruchami a adaptívnym správaním u detí s poruchou autistického spektra? - Szapuová Ž., Belica I., Celušáková H., Vidošovičová M., Babinská K., Ostatníková D.

Povinností autorů je aktivní účast u prezentovaného posteru

VII. Konference mladých vědeckých pracovníků

20. 3. 2019

9:00-10:30

Aula – přízemí

Zahájení konference

doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D. (ředitelka ÚSS PdF UP v Olomouci)

Panelová diskuse

Moderuje – J. Langer

Generační pohledy na koncepci studia speciální pedagogiky

J. Kysučan, A. Peutelschmiedová, J. Michalík, O. Muller, K. Vitásková, J. Kantor, B. Hudcová, L. Kytarová

10:30-11:00

Aula – přízemí vlevo

Divadelní představení ModroDiv Zlín

Navzdory osudu

11:00-11:15

Předsálí Auly – přízemí vlevo

Coffeebreak

11:15-13:00

Aula – přízemí vlevo

Workshop

(90 minut, max. 20 účastníků, rezervace míst na registrační nástěnce)

Metody plasticko-kognitivního pohybu (nejen) v para divadelní práci - Polínek, M. D.

Učebna N13 – 1. patro

Garant M. Valenta

Důležitost role speciálního pedagoga v procesu rozhodování o změně - Bohanesová, A.

Taje a rozdíly ve výsledcích kvantitativně – kvalitativní studie Aneb: Člověk je vrtošivý tvor -
Houšková, T., Švecová, J.

Mimo-intervenční procesy v dramaterapii - Lakota, T.

Length of Primary Education from the Point of View of Children with Behavioral and Emotional Disorder - Martinec, J.

Hudba pomáhá - Špinarová, G.

Možnosti poetoterapeutické intervence na psychiatrickém oddělení v rámci léčby závislostí - Vinkler, J. I.

Systém výučby expresivních terapií v speciální pedagogice v Číně - Vojtová, S.

Školní speciální pedagog: postoje a zkušenosti z praxe - Mužná, V.

Učebna N15 – 1. patro

Garant K. Vitásková

Využití alternativní a augmentativní komunikace dětmi s mentálním postižením pohledem lingvistiky – Homolková, K.

Vliv legislativních opatření na rozvoj komunikativní jazykové kompetence u žáků s odlišným mateřským jazykem - Kulhánková, I.

Komunikační strategie pedagogů s rodinnými příslušníky při edukaci žáků s narušenou komunikační schopností - Melounová, Z.

Hodnocení pragmatické jazykové roviny komunikace u dětí předškolního věku - Švecová, E., Vitásková, K.

Test porozumění větám: tvorba normativních hodnot - Václavíková, L., Vitásková, K.

Hodnocení srozumitelnosti řeči u dětí - Václavíková, L., Švecová, E., Vitásková, K.

Učebna N16 – 1. patro

Garant J. Langer, J. Kantor

Vzdělávání poradců rané péče - Kmentová, S

Narrative Text of Pupils and Students with Hearing Impairment - Komorová, M., Hádková, T.

Přínos konceptu "vzdělávání založené na důkazech" pro výuku anglického jazyka v inkluzivní třídě - Sedláčková, D.

Faktory ovlivňující komunikaci mezi rodinou a multidisciplinárním týmem domácí paliativní péče - Tichá, M.

Výzkum účinku vibroakustické stimulace u osob s těžkým stupněm dětské mozkové obrny - Vilímek, Z.

Kvalita života osob se zrakovým postižením v seniorském věku: přehledová studie - Flekačová, L.

Možnosti využití testu zrakového vnímání v rámci dynamické diagnostiky - Studená, G.

Možnosti využití biologické zpětné vazby ve speciálněpedagogické praxi - Hrbáčová, L., Smolíková, M.

Učebna N16 – 1. patro

Slavnostní ukončení konference

doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D. (ředitelka ÚSS PdF UP v Olomouci)

Úvodní slovo a zvané přednášky budou tlumočeny z anglického jazyka do českého a z českého jazyka do anglického.

Tlumočení do českého znakového jazyka bude dle potřeby.

Navzdory osudu

Inscenace je koncipována jako divadelní zamyšlení inspirované prožíváním lidí s poruchami autistického spektra na základě metody plasticko-kognitivního principu pohybu. Herci se pokouší divákům zprostředkovat svět člověka s Aspergerovým syndromem, resp. jeho myšlenky, prožívání, vztahování se k druhým a životní aspirace. Účinkují herci zlínského inkluzivního divadelního spolku ModroDiv, který integruje jedince s poruchami autistického spektra. V inscenaci je také použita autorská poetická tvorba herců.

Organizátoři konference si vyhrazují právo v nezbytných událostech měnit čas a pořadí příspěvků.

Ústní sdělení

A Study on Family Quality of life of Caregivers of Children with ASD and Its Influencing Factors

Xianmei Lei

The present study aimed at exploring the status of quality of family life of caregivers of children with ASD and its influencing factors. One hundred and sixty-five caregivers of children with ASD from Sichuan province in China were investigated by the Chinese version of Beach Center Family Quality of Life Scale to assess five domains: family interaction, parenting, emotional well-being, physical/material well-being and disability-related support. The results indicated that the caregiver's satisfaction on quality of family life was at the medium level. Families felt the most satisfied with family interaction and the least satisfied with physical/material well-being. Quality of family life was affected by caregiver's employment status, place of residence, monthly income, and income and expenditure situation. It was suggested that social support was needed to enhance quality of family life of caregivers with children with ASD, which would be finally benefit to children in the families.

Klíčová slova: caregivers of children with ASD, quality of family life, influencing factors

Grantová afiliace: the Research Center of Applied Psychology in Sichuan

Ageneze corpus callosum u jednovaječných dvojčat v primárním vzdělávání

Pekárová Lenka, Gruberová Blanka

Výzkum se věnuje problematice výchovy a vzdělávání jednovaječných dvojčat s diagnózou ageneze corpus callosum, jako jednoho z největších nervových center v mozku, spojujících pravou a levou hemisféru. Řeší různý rozsah postižení u geneticky prokázaných jednovaječných dvojčat. Jedná se o úplnou a částečnou agenezi corpus callosum.

Klíčová slova: Ageneze corpus callosum, primární vzdělávání, symptomy, jednovaječná dvojčata, pozorování

Akční pole speciální pedagogiky

Ludíková Libuše

Vývoj oboru od úzce zaměřené speciální pedagogiky k inkluzi, interdisciplinaritě a další možnosti rozvoje.

Aplikácia poznatkov neurovied do špeciálnej pedagogiky - myšlienkové mapy a ich využitie v špeciálnej edukácii

Vančová Alica

Assesment of Knowledge about ASD and Training Needs among Polish Professionals

Kossewska Joanna

The high level of professional knowledge about autism is the fundamental basis of adequate diagnosis, treatment and education for children with ASD and their families. Many studies on the knowledge about autism conducted in various professional groups all over the world showed that professionals' knowledge is neither perfect nor adequate and sometimes it might be even false. The aim of the presentation is to analyse the knowledge progress assessed among different professional groups in Poland within the twenty years time perspective. Comparative analysis will

help to draw conclusions on educational and training needs of teachers working in inclusive settings as well as to formulate recommendations for creating academic curriculum.

Klíčová slova: autism spectrum disorders, knowledge, professionals

Audiotaktilní mapy jako prostředek zvyšování orientačního komfortu osob se zrakovým či kombinovaným postižením v rámci samostatného pohybu.

Růžičková Veronika, Kateřina Kroupová

Podpora osob se zrakovým postižením ve smyslu zvýšení jejich komfortu při samostatném pohybu a prostorové orientaci, a to prostřednictvím jejich edukace v práci s moderní generací audiotaktilních map je klíčovým záměrem projektu realizovaného ve spolupráci Pedagogické a Přírodovědecké fakulty UP. Připravované mapy poskytnou svému uživateli maximální penzum informací o zvolené lokalitě na bázi taktilně-auditivní informace. Propojení hmatového a sluchového kanálu pro zpracování informací z prostředí zvýší potenciální informační přínosnost mapy a umožní kompenzaci, resp. Redukci informačního deficitu v oblasti prostorové orientace a samostatného pohybu. Smyslem projektu je vývoj sady prototypů taktilně-auditivních map vytvořených metodou 3D tisku s propojením na speciální software používaný společně s tabletem. Připravovaný typ audiotaktilních map nebyl dosud v našich podmínkách testován. V rámci referátu bude představena testovací sada prototypů a pilotní výsledky jejich testování.

Klíčová slova: osoby se zrakovým postižením, 3D mapy, prostorová orientace, samostatný pohyb

Grantová afiliace: Příspěvek je součástí výzkumných aktivit realizovaných v rámci projektu "Rozvoj samostatného pohybu prostřednictvím taktilně-auditivních prostředků" (TL01000507) podpořeného Technologickou agenturou České republiky.

Centrum rodinné intervence

Cina Viktor

Sociokulturní vlivy v rodině jsou podstatným prvkem, který významně spoluutváří osobnost nejen dítěte, ale také ostatních rodinných příslušníků. Současná síť poradenských pracovišť se zaměřuje zejména na problematiku vztahu ohroženého dítěte ke škole a na jeho postavení v systému vzdělávání, zatímco pohled na rodinu jako celek je často upozaděno. Autor navrhuje koncepci Centra rodinné intervence, které by se na bázi neziskové organizace věnovalo systematické podpoře rodin jako primárních jednotek s využitím multioborového specializovaného týmu a s využitím metod, jejichž realizace z různých důvodů naráží na stávajících odborných pracovištích na praktické problémy.

Klíčová slova: rodina, rodinná terapie, rodinná intervence, resilience, prevence sociální patologie, sociální intervence, sociálně-právní ochrana dětí, ohrožené děti, poradenská pracoviště

Důležitost role speciálního pedagoga v procesu rozhodování o změně

Bohanesová Anastázie

Příspěvek se zaměřuje na komunikaci s člověkem, který má závislostí chování vanamnéze a v současné chvíli je vazebně stíhaný nebo odsouzený k výkonu trestu odnětí svobody. Dále na možnosti spolupráce speciálního pedagoga v otázce podpory motivace ke změně v rámci užívání návykové látky po propuštění z výkonu trestu. Příspěvek je založen zejména na poznatcích z praxe, které jsou podloženy konkrétními kazuistikami. Cílem je seznámit širší publikum se specifiky v rámci motivace a spolupráce s daným člověkem. Zásadní u těchto osob se jeví osobnost sociálního pracovníka či speciálního pedagoga, která je v přímé interakci a spolupodílí se na tématu možnosti léčby, současně získání důvěry a použití vhodného komunikačního stylu.

Klíčová slova: omezení na svobodě, komunikace, léčba

Grantová afiliace: Příspěvek je dedikován k projektu studentské grantové soutěže: Výzkum inkluze žáků a studentů se speciálními potřebami IGA 43418121/2018

Effect of cognitive behavioral therapy on vocational adjustment of adolescents with mild intellectual disability in Nigeria

Orim Samuel, Uko Francesca

This study investigated the effect of cognitive behavioral therapy on vocational adjustment of adolescents with mild intellectual disability in Nigeria. A sample 10 adolescents with mild intellectual disability was sampled from vocational centres in South-south Geopolitical Zone of Nigeria. This was done through purposive sampling technique. Seven hypotheses were formulated to guide the study. Two instruments were used in the study; a therapeutic package of cognitive behavioral therapy was used to treat vocational adjustment problems among adolescents with mild intellectual disability, while a 25 item questionnaire with a 4 point rating scale and reliability coefficients of 0.84 to 0.85 was used to assess the vocational adjustment of the participants. The data collected were statistically analyzed using Analysis of Co-variance. The findings revealed that treatment (CBT) is effective in improving vocational adjustment of adolescents with mild intellectual disability. It was recommended that CBT should be used in the treatment of vocational adjustment problems among adolescents with mild intellectual disability.

Klíčová slova: cognitive behavioral therapy, vocational adjustment, intellectual disability

Faktory ovlivňující komunikaci mezi rodinou a multidisciplinárním týmem domácí paliativní péče

Tichá Michaela

Příspěvek prezentuje zamýšlený výzkum zaměřený na analýzu faktorů ovlivňujících komunikaci a vztahy mezi rodinou v procesu ztráty dítěte a jednotlivými členy multidisciplinárního týmu domácí paliativní péče s důrazem na potřeby rodičů. Úmrtí dítěte je podle Ratislavové (2018) pro rodiče jednou z nejtěžších událostí a nepředstavitelně velkou zátěží. Přístup pomáhajících profesionálů k rodičům je jedním z faktorů majících vliv na její zpracování. Výzkum bude proveden kombinací narativní metodologie a dotazníkového šetření. Při výběru respondentů bude využita metoda záměrného výběru. Předpokládá se, že získaná data budou reflektovat přání a potřeby rodin v procesu ztráty dítěte a zároveň budou vodítkem pro jednotlivé členy paliativního týmu, jak co nejlépe spolupracovat s rodinou.

Klíčová slova: Dětská paliativní péče, komunikace, multidisciplinární tým, potřeby rodiny.

Fonologická hlediska stimulace sluchové percepce

Odstrčilíková Iveta, Volná Petra

V současnosti je zaznamenáván v dětské populaci nárůst dětí se specifickými vývojovými poruchami. Specifické vývojové poruchy řeči a jazyka mají vliv nejen na vývoj řeči v závislosti na od doby vzniku či stupně, ale i na celkový vývojový komplex jedince – hrubou, jemnou motoriku, sluchové zpracování, poruchy senzomotorické integrace i psychosociální stránku života jedince. Fonologické povědomí, které bývá u těchto dětí narušeno, je všeobecně považováno za jednu z důležitých schopností v procesu naučit se číst a psát. Rozdíly ve schopnostech dětí manipulovat se zvuky na fonologické úrovni v rámci auditivního tréninku přináší nové poznatky a formy reedukace s dětmi s oslabením ve sluchové percepci v předškolní pedagogice. Příspěvek si klade za cíl upozornit na některé další možnosti auditivního tréninku, podporující poslech, naslouchání, rozlišování primárních zvuků v rámci utváření fonologických procesů u dětí. Je zde poukázáno na dílčí negativa, týkající se dominance posilování fonémického povědomí v tréninku sluchové percepce na úkor širší provázanosti rozvoje fonologických procesů u dětí předškolního věku. Je potřeba si uvědomit, že důkazy o vzájemné propojenosti fonologických schopností, sluchového zpracování a vývoje řeči nacházíme nejen ve výzkumných pracích, ale zejména i v pedagogické a logopedické praxi.

Klíčová slova: předškolní věk, specifické vývojové poruchy jazyka a řeči, fonologické povědomí, auditivní stimulace

Hodnocení pragmatické jazykové roviny komunikace u dětí předškolního věku

Švecová Eva, Vitásková Kateřina

Komunikační schopnost je schopnost člověka vědomě využívat jazyk jako systém znaků a symbolů v celé jeho komplexnosti a ve všech formách s cílem realizace komunikačního záměru a zahrnuje všechny jazykové roviny. V současné době se do popředí zájmu dostává mimo foneticko-fonologickou, morfologicko-syntaktickou i lexikálně-sémantickou jazykovou rovinu i rovina pragmatická, která byla dříve opomíjena. O pragmatice můžeme mluvit jako o sociálním jazyku. Úžeji jde o užívání jazyka pro různé záměry (pozdrav, oslovení, informovat někoho, apod.), přizpůsobení jazyka (dle potřeb a očekávání posluchače, situace, apod.) a také o dodržení pravidel vyprávění a konverzace. Příspěvek by měl prezentovat částečné výsledky plánovaného výzkumu hodnocení testem, který se zaměřuje na hodnocení pragmatiky komunikace. Hodnocení proběhne nejprve u dětí intaktních, následně pak budou ohodnoceny děti s poruchami autistického spektra a výsledky budou porovnány, případně dojde k návrhu úpravy testového materiálu.

Klíčová slova: komunikace, pragmatika komunikace, děti předškolního věku

Hodnocení srozumitelnosti řeči u dětí

Václavíková Lucie, Švecová Eva, Vitásková Kateřina

V tomto příspěvku bude přestavena problematika srozumitelnosti řeči u dětí a zejména možnosti jejího hodnocení v České republice. Dále bude představena tzv. škála hodnotící srozumitelnost řeči v kontextu (ICScale), která existuje v mnoha světových jazycích, a která bude přeložena do českého jazyka. Následně bude nastíněno budoucí směřování studie zaměřené na možnosti hodnocení srozumitelnosti řeči u dětí předškolního věku s případnou narušenou komunikační schopností prostřednictvím této škály.

Klíčová slova: srozumitelnost řeči, dyslálie, ICS škála

Hudba pomáhá

Špinarová Gabriela

Hudba v sobě nese mnoho emocí, poselství, příběhů a přání. Stala se neodmyslitelnou součástí společnosti. Dokáže oslovit velké množství lidí, a proto je přirozené, že ji nebereme pouze jako pasivní složku našeho života, ale aktivně se s ní prezentujeme. Stala se tak součástí mnoha životních událostí a také nastavila pomocnou ruku. Můžeme tedy říci, že HUDBA POMÁHÁ. Hudba pomáhá – univerzální termín, kterým bychom mohli označit veškerou charitativní činnost, v níž figuruje hudba. Od megalomanských koncertů, které sesnaží pomáhat světu, po ty menší, které pomáhají skupinám nebo jednotlivcům. Hudba pomáhá – stejnojmenný benefiční festival, který pomáhá dětem s postižením a jejich rodinám v Pardubickém kraji. Příspěvek představí téma benefičních koncertů u nás. Konkrétně se pak zaměří nachoda průběh benefičního festivalu HUDBA POMÁHÁ. Malý projekt, který rok od roku dosahuje větších rozměrů, pozornosti a kvality. Jsme HUDBA POMÁHÁ – parta kamarádů, která každý rok vybere ze svého sousedství jednu rodinu s postiženým dítětem. Milujeme hudbu a jsme muzikanti. Pořádáme proto koncerty a z jejich výtěžku financujeme rodinám služby a pomůcky, které jim pomohou zvládat dětský handicap. Snažíme se o to, aby postižení byli součástí naší komunity. Jsme přece sousedé, kámoši a ti si pomáhají. Děkujeme, že jste v tom s námi!“ (Hudba pomáhá, © 2018)

Klíčová slova: benefice, neziskový sektor, koncert, festival, osoba s postižením

Chci studovat aneb Přístupnost Univerzity Palackého očima koordinátorky CPSSP a osoby s tělesným postižením

Urbanovská Eva, Hanáková Adéla

V posledních několika letech můžeme sledovat nárůst uchazečů a následně také studentů s tělesným postižením na Univerzitě Palackého. S touto skutečností se přirozeně objevila potřeba a zájem o sledování a zajištění přístupnosti univerzity a jejich prostor této kategorii studentů. Došlo tak k několika stavebním úpravám, které potřebu přístupnosti reflektovaly a zvýšily tak komfort studijních podmínek. Stále více je také brán zřetel na postřehy a připomínky samotných studentů. V rámci příspěvku chceme nastínit, co vše se může skrývat pod pojmem přístupnost a jak je k této problematice v rámci univerzity přihlíženo.

Klíčová slova: přístupnost, omezení hybnosti, mapování, pražská organizace vozíčkářů

Grantová afiliace: IGA_PdF_2018_008

Identifikace dětí s rizikem vzniku specifických poruch učení u učitelů mateřských a základních škol Identifying Children at Risk of Dyslexia by Kindergarten and Primary School Teachers

Bendová Petra

Rozpoznání rizika vzniku SPU u dětí by mělo patřit mezi klíčové dovednosti pedagogů MŠ a ZŠ, a to zejména s ohledem na včasné zahájení terapeuticko-preventivních opatření vedoucích ke zmírnění projevů specifických poruch učení v mladším a středním školním věku a dále pak s ohledem na optimalizaci jejich edukačních podmínek. Učitelé v ČR mohou k identifikaci dětí s rizikem vzniku SPU využívat standardizované diagnostické materiály, pomocí nichž jsou testovány konkrétní schopnosti a dovednosti dítěte. Lze ale využít i screeningové materiály (dotazníky) určené pro pedagogy (popř. rodiče), které jsou postaveny na schopnosti dotazovaného pozorovat děti, analyzovat jejich pokroky a vnímat jejich obtíže při edukaci. V rámci prezentovaného výzkumu je sledována korelace mezi výsledky testu identifikujícího děti/žáky s rizikem vzniku SPU, kvalitou jejich fonemického sluchu a schopností pedagogů kvalifikovaně posoudit schopnosti a dovednosti dětí, jež jsou klíčové pro osvojování si čtení, psaní, počítání (pozn. screeningový dotazník). Cílem výzkumného šetření bylo specifikovat četnost výskytu dětí s rizikem vzniku SPU v populaci dětí předškolního a mladšího školního věku v ČR, a to na vzorku 320 dětí. Mj. také sledovat souvislost mezi kvalitou fonemického sluchu a výskytem rizika vzniku SPU u dětí. Cílem výzkumu je pak dále také analyzovat schopnost pedagogů MŠ/ZŠ identifikovat děti/žáky s rizikem vzniku SPU, a to bez využití standardizovaných materiálů, tzn. na základě pozorování dětí/žáků a jejich parciálních výkonů v průběhu edukace. Výzkum byl realizován s využitím smíšeného výzkumného designu. Z výzkumných metod bylo k identifikaci dětí s rizikem vzniku SPU využito standardizovaný Test rizika čtení a psaní pro rané školáky (autor: Švancarová Daniela, Kucharská Anna) a Test fonemického sluchu předškolních dětí (autor: Škodová Eva a kol.) Pro zjištění odborné erudice pedagogů MŠ/ZŠ ve vztahu k jejich schopnosti vyhledat mezi dětmi předškolního a mladšího školního věku děti s rizikem vzniku SPU bylo využito metody pozorování a upravené verze zahraničního screeningového materiálu (dotazníku) Scale of Dyslexia (Marta Bogdanowics). Výsledky výzkumu poukazují na cca 8% výskyt dětí s rizikem vzniku SPU u dětí předškolního a mladšího školního věku v ČR. Popřen byl výzkumný předpoklad, který poukazoval na souvislost mezi kvalitou fonemického sluchu a výskytem rizika vzniku SPU. Z výsledků výzkumného šetření také vyplynulo, že pedagogové tvořící výzkumný vzorek jsou schopni i bez využití standardizovaných metod identifikovat děti s rizikem vzniku SPU, a to na základě pozorování jejich dovedností, jež se projevují v průběhu jejich edukace. Respektive lze konstatovat, že pokud bylo dítě diagnostikováno jako dítě s rizikem vzniku SPU s využitím standardizovaného testu, pak nezávisle na realizaci tohoto testu bylo toto dítě označeno jako dítě s rizikem vzniku SPU pedagogem MŠ/ZŠ, a to na základě pozorování dítěte a záznamem reflexe projevů dítěte do screeningového dotazníku. Výsledky výzkumu také prokázaly výbornou schopnost pedagogů MŠ/ZŠ v ČR děti s rizikem vzniku SPU ve skupině dětí předškolního a mladšího školního věku identifikovat, a to i bez využití standardizovaných materiálů/testů (tj. zejména na základě pozorování).

Klíčová slova: riziko vzniku SPU, dítě v předškolním věku, dítě v mladším školním věku, diagnostika, kompetence pedagogů

Inclusion and Its Role in Raising The Profile of Special Pedagogy in Modern Russia

Vitaliy Z. Kantor

In 2012 the Russian Federation ratified the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities and adopted a range of laws which made inclusion an imperative of Russia's social policy. This has raised the profile of special pedagogy in Russia and facilitated significant substantive changes in key areas of social practice:

- professional training: the development of comprehensive special pedagogical support of inclusive tertiary education (professional development of educators to meet the demands of special pedagogy; development of adapted teaching and learning materials, etc.);
- culture: the development of comprehensive special pedagogical support of inclusive cultural projects (professional development of guides in the area of special pedagogy; expert and pedagogical support of student and youth creativity festivals; special pedagogical supervision of inclusive intellectual and creative games, etc.);
- employment: the development of comprehensive special pedagogical support of employing graduates with disabilities in the open labor market (special pedagogical and psychological training for employment agencies and employers; workshops for graduates with disabilities to develop effective self-introduction for job interviews and application processes);
- economy and finance: the development of comprehensive special pedagogical support to make financial institutions available for people with disabilities (special pedagogical and psychological training for financial companies; the development of guidelines for financial institutions on providing services to hearing-impaired and visually-impaired clients, etc.).

Inclusive education - a bridge to the future?

Christer Ohlin Lars

The purpose of the presentation is to highlight and identify the benefits of special education in general. Specifically, different concepts in the area of special education will be presented:

1. How is special education understood in policy and practice?
2. How has special education developed over time?
3. What are the conditions for the effective implementation and the opportunities to practice inclusive education?

The presentation is built on research, international documents and own experiences in the field of special education.

Definitions

Special education is a form of instruction that is designed to meet students in need of special support, so they will be able learn the same skills and information as other children in school.

The concept of **inclusive education** is an idea or process that involves all children together in an environment that is free and safe. The concept furthermore includes teaching methods, positive attitudes, buildings, and facilities.

Inclusive Education in China: Background, Current Situation and Future Possibilities

Guo Ling, Thi Phuong Huynh Thao

As a worldwide trend for the development of special education, inclusive education has been implemented in various forms in different countries. In China, inclusive education has been practiced in the form of Learning in Regular Classroom (in the short form of LRC) based on its specific background. After 30 years' development, the implementation of LRC has accomplished great success in increasing national wide school admission and become the

main approach for developing special education as it provides education for the majority of children with disabilities in China. However, the quality of LRC hasn't been satisfying. Then the future possibilities of inclusive education are needed to be considered for Chinese researchers. In the future, LRC in China will be more focused on improving the educational quality of children with disabilities. The realization of this goal depends on the construction of comprehensive supporting system for LRC.

Klíčová slova: inclusive education, China, current situation, future possibilities

Internacionalizace v oboru speciální pedagogika – Případová studie předmětu Inclusive Education

Márová Ivana

Příspěvek s názvem Internacionalizace v oboru speciální pedagogika – Případová studie předmětu Inclusive Education představuje koncepci procesu internacionalizace v rámci katedry speciální a inkluzivní pedagogiky, Pedagogické fakulty, Masarykovy univerzity v Brně. V souladu se strategií Internacionalizace, platné na PdF MU, bude v rámci příspěvku prezentována případová studie procesu výuky předmětu Inclusive Education, jednoho z předmětů vyučovaných v cizím jazyce katedrou speciální a inkluzivní pedagogiky. Obsahová kvalitativní analýza bude zahrnovat výstupy skupinových prací studentů předmětu v oblasti principů inkluzivního vzdělávání, jeho podmínek a aktérů.

Klíčová slova: Internacionalizace, inkluzivní vzdělávání, inkluze

Interventions Targeted to Students with Special Needs at the University of Pardubice – Effectiveness and Evaluation

Šándorová Zdenka, Skokanová Lenka

The Text of the post is focused on the effectiveness and evaluation of interventions targeted to students with special needs (SN) at the University of Pardubice. University of Pardubice since 2012, providing support, assistance and service measures for students with different types of disability - mental, motor, physical, with developmental learning disabilities and with autism spectrum disorders in a specialized workplace Center ALMA. In a broad team of cross-sector collaboration creates the conditions for leveling educational opportunities for students with SN, but also for candidates with SN. Methodologically the contribution is processed on the basis of the analysis of documents and statistical data Center ALMA.

Klíčová slova: University of Pardubice, special needs, Center ALMA, students

Klíčové momenty v dramaterapeutickém procesu

Vávra Jakub

Příspěvek se zabývá parciálními výsledky longitudinálního výzkumu kvalitativního charakteru. V rámci disertační práce se autor zaměřuje na proces změny a vývoj dramaterapeutického procesu a s těmito výsledky příspěvek zároveň seznamuje posluchače. Metodologicky se výzkum opírá o zakotvenou teorii a analýzu rozhovorů s dramaterapeuty a na analýzu ohniskových skupin vycházejících z praxe výzkumníka. Příspěvek seznamuje s parciálními výsledky výzkumu, jenž stále probíhá pro potřeby metodologie a úplnou saturaci dat.

Komunikační strategie pedagogů s rodinnými příslušníky při edukaci žáků s narušenou komunikační schopností

Melounová Zuzana

Komunikace mezi školou a rodinou je v edukaci žáků klíčovým aspektem. Výzkumy (například Simonová 2001) dokazují, že spolupráce rodiny a školy má pozitivní vliv na celý proces edukace žáka. Ať už je to jeho prospěch, aktivní

zapojení ve výuce nebo jeho chování. Avšak jak v běžné, tak v pedagogické komunikaci se můžeme setkat s určitými specifiky, která ovlivňují kvalitu a funkčnost komunikace a mohou způsobovat nedorozumění. V odborné literatuře můžeme najít různé strategie pro komunikaci s různými typy rodinných příslušníků. Pedagog se při své práci setkává nejen s rodiči, kteří s ním a se školou výborně komunikují a spolupracují, ale i s rodiči, se kterými běžná každodenní komunikace není jednoduchá, ba naopak může být pro pedagoga velmi náročná. Pravidla funkční komunikace a asertivního jednání nemusí být pro komunikaci s některými rodiči dostačující. Jiné strategie je potřeba využít v komunikaci s rodičem, který je agresivní, jiné například s rodičem, jehož výchova dítěte je liberální. Ne na každého rodiče platí některá ze strategií, ale vždy je důležité, že pokud chce být učitel úspěšný, musí se kromě tzv. „class management skills“ naučit také „parent management skills“. Plánované výzkumné šetření vychází z výsledků předešlých výzkumných šetření autorky (Melounová 2014, Melounová 2016, Melounová 2017), které dokazují výskyt určitých specifik v komunikaci pedagogických pracovníků s rodinnými příslušníky. Plánovaný výzkum by měl prohloubit již získané poznatky.

Klíčová slova: Komunikace, pedagogický pracovník, rodinný příslušník, narušená komunikační schopnost, edukace

Kvalita života osob se zrakovým postižením v seniorském věku: přehledová studie

Flekačová Lucie

Následující příspěvek je výsledkem teoreticko-kritické analýzy dosavadních výzkumů v oblasti kvality života seniorů se zrakovým postižením. Hlavním cílem systematického mapování je předložit přehled dané problematiky pomocí výběru, analýzy, hodnocení a syntézy výsledků výzkumných prací. Pro výběr byla zvolena klíčová slova: zrakové postižení, senior, kvalita života, v časovém období 2013-2019.

Klíčová slova: senior, zrakové postižení, kvalita života

Length of Primary Education from the Point of View of Children with Behavioral and Emotional Disorder

Martinec Jiří

In practice of the special education for the behavioral and emotional disorder, pupils of the second grade of primary schools who leave the basic education process without its proper termination are an important group for intervention. These are pupils fulfilling the condition of the necessary nine years of primary school, but not all nine grades. An example may be a failed student repeating an eighth grade whose behavior does not correspond to the requirements of the school as an institution that may, but at the same time, do not have to permit the study of the ninth grade, which would extend his/her studies to a total of ten years. The pupil has the possibility to complete primary education by studying the following educational level (vocational school, secondary vocational school, high school, etc.) if, like the primary school, he/she fulfills the conditions of his/her termination. The main reason for rejecting responses when deciding the director to remain at primary school for more than the required nine years is clearly the pupil's undesirable behavior for the purposes of the description, defined as a behavioral and emotional disorder. The pupil leaves the primary school without its proper termination and with negative experience for further education. Based on past experience, undesirable behaviors occur at around the age of 14 when the child, according to the historically previous 8-year length of education, would be able to finish the primary school already in the eighth grade. The stated context of the length of primary education against the background of the behavioral and emotional disorder of pupils aged approximately 14 years should be seen from several perspectives that refer both to the characteristics of the child through developmental psychology and to the systemic setting of education and its conditions for pupils with a behavioral and emotional disorder. It is also necessary to assess the obligation to study secondary school as a general designation for post-secondary education. In special education practice, it is also important to evaluate the volunteering and interest of the child (or teenager) if he/she decides that primary education is sufficient for him/her and does not need further studies for his/her professional life. Another criterion

for assessing the current length of primary education, considering the possibility of reintroducing only eight grades, may be the age of majority of a young adult high school student characterized as a person with a behavioral and emotional disorder. These areas of argumentation for the practical assessment of the eligibility of eight-year compulsory schooling will be evaluated in detail by the special education approach.

Klíčová slova: Special education, behavioral and emotional disorder

Mimo-intervenční procesy v dramaterapii

Lakota Tomáš

Příspěvek se zaměřuje na představení výzkumu zaměřujícího se na práci dramaterapeutických týmů, které působí ve zdravotnických zařízeních, konkrétně na procesy, které probíhají mimo samotný intervenční proces. Pomocí kvalitativní metody rozhovorů se autor výzkumu pokusil přijít na to, jaké oblasti a procesy členové dramaterapeutických týmů spatřují mimo samotnou intervenci. Výsledkem je identifikace a pojmenování 63 mimo-intervenčních procesů sdružujících se do 6 kategorií. Jednotlivé kategorie jsou spolu provázány a každá z nich zaujímá významné místo v celkovém procesu dramaterapeutické intervence.

Klíčová slova: Dramaterapie, mimointervenční procesy, koterapeutický tým

Možnosti poetoterapeutické intervence na psychiatrickém oddělení v rámci léčby závislostí

Vinkler Jan Ivoš

Příspěvek se týká využití poetoterapie v rámci terapeutické intervence na psychiatrickém oddělení u pacientů léčených ze závislosti na alkoholových a nealkoholových drogách. Cílem výzkumu bylo posouzení možnosti poetoterapeutické intervence u osob závislých na alkoholových a nealkoholových látkách. Autor využívá různé formy poetoterapie a všímá si reakcí pacientů. Data získává vlastním nestandardizovaným testem, který je rozdělený na několik samostatně použitelných položek. Předpokladem je, že klienti, u kterých se v rámci literární (poetické) tvořivosti vyskytují ve větší míře témata týkající se jejich závislosti nebo léčby, budou mít výrazně nižší potenciál poetické tvořivosti. Autor zjistil, že je pro klienty snadnější tvořit, pokud mají jasně dané a předem stanovené body, pravidla, kterých se mohou držet. Výzkumné šetření probíhalo na detoxifikační jednotce Střediska sekundární prevence a léčby závislostí Vojenské nemocnice Olomouc. Výzkum byl součástí praktické části diplomové práce Jana Ivoše Vinklera.

Klíčová slova: poetoterapie, závislost, léčba

Možnosti využití testu zrakového vnímání v rámci dynamické diagnostiky

Studená Gabriela

Jaké možnosti a nové obzory může vnést dynamická diagnostika do klasického procesu poznávání a zkoumání? Co nového lze uvidět v situacích a postupech, které nejen v diagnostice běžně uplatňujeme? V příspěvku budou prezentovány výsledky výzkumného šetření z diplomové práce, nastíní možnosti využití dynamického přístupu při použití Testu na zrakové vnímání u dětí předškolního věku. Rovněž bude prezentováno jak lze prvky dynamicky orientovaného přístupu využít v každodenní praxi při práci s lidmi.

Klíčová slova: dynamická diagnostika, dítě v předškolním věku, zrakové vnímání

Narrative Text of Pupils and Students with Hearing Impairment

Komorná Marie, Hádková Kateřina

The subject of this paper are the abilities and aptitudes of people with hearing impairment, especially of those who are deaf, to create narrative texts. The paper presents partial results of the research based on analysis of text produced by pupils at elementary schools and students at secondary schools with hearing impairment in written Czech and in Czech sign language. Respondents first examined a series of images which depict a continuous storyline. The respondent's task was to describe the events in writing in Czech and then to describe the same events in Czech sign language. The obtained text was primarily analysed from a linguistic point of view and the analysis was focused on specific features at all linguistic levels. Thank to research results will be possible to extend knowledge about text written by the authors with hearing disabilities.

Grantová afiliace: Projekt GA UK č. 1564217: Psané narativní texty jako indikátory komunikačních kompetencí žáků a studentů se sluchovým postižením v českém jazyce

Neslyšící děti & Teorie mysli

Hudáková Andrea

V zahraničí jsou v oblasti Deaf Studies jedním z velmi aktuálních a hojně diskutovaných témat tzv. sociokognitivní kompetence neslyšících dětí (srov. Peterson, 2009 aj.). Mnoho studií se zaměřuje na jejich definování, diagnostiku (včetně experimentálního testování) i podporu rozvoje. Velmi často se v této oblasti vychází z tzv. teorie mysli (srov. Vaccari, Marschark, 1997, Wellman, Liu, 2004, Wellman, Peterson, 2013 aj.). V České republice toto téma stojí spíše na okraji odborného zájmu. Jako první se experimentálně sociokognitivními kompetencemi českých neslyšících dětí – a to jak těch, jejichž prvním jazykem je český znakový jazyk, tak těch, jejichž prvním jazykem je mluvená čeština, – začaly ve svém výzkumu postaveném na využití testové baterie Theory of Mind Task Battery zabývat Hudáková a Filippová (2017). Autorka ve svém konferenčním příspěvku jednak stručně představí vybrané zahraniční poznatky týkající se aplikace teorie mysli u neslyšících dětí, jednak posluchače seznámí s dosavadními výsledky svého výzkumu zaměřeného na testování sociokognitivních kompetencí u neslyšících dětí u nás.

Klíčová slova: neslyšící dítě sociokognitivní kompetence teorie mysli uživatel českého znakového jazyka uživatel mluvené češtiny

Postoje k inklúzii a formám vzdelávania žiakov s postihnutím vo vzťahu k niektorým charakteristikám učiteľov.

Groma Marian, Jursová Zacharová Zlatica

Východiská: Viaceré výskumné zistenia poukazujú na vzťah medzi prijatím inklúzie a postojmi, či osobnostnými charakteristikami učiteľa. Z našich doterajších výskumov vyplýva, že inklúziu u študentov učiteľstva významovo reprezentujú ideály humanistických hodnôt, avšak učitelia z praxe ju vnímajú skôr ako problém vyžadujúci riešenia. Kompetenčný prístup za kľúčové faktory úspechu inklúzie považuje kompetencie učiteľa, a to predovšetkým schopnosť nového konceptuálneho myslenia, vysokú mieru zodpovednosti voči výsledkom vzdelávania a profesionálne aktivity so silným sociálnym podtextom. Napriek rozporuplnému postojovi edukačného prostredia k inkluzívnemu vzdelávaniu, a vo vzťahu k mnohým dilemám sprevádzajúcim etablovanie inkluzívneho vzdelávania, zostáva inklúzia naďalej predmetom záujmu odborníkov.

Ciele výskumu: Objasniť postoj učiteľov bežných škôl k inklúzii a rôznym formám vzdelávania vo vzťahu k sociálno-inkluzívnym kompetenciám učiteľov a ich psychickou inflexibilitou.

Metódy: K hodnoteniu postoja k inklúzii a postoja k rôznym formám vzdelávania žiakov s postihnutím (vzdelávanie detí s postihnutím v špeciálnych školách, špeciálnych triedach bežných škôl a v bežných školách) boli použité 7-bodové škály Likertovho typu vyjadrujúce mieru súhlasu, s možnosťou odpovedať, kde 1=úplne nesúhlasím, 7=úplne súhlasím (Groma, Jursová Zacharová, 2017). Sociálno-inkluzívne kompetencie (senzitivita k inakosti, empatia, akceptácia, adaptácia) boli hodnotené Škálou sociálno-psychologických kompetencií učiteľov a učiteľiek (Sokolová et

al., 2015), psychologická inflexibilita škálou Acceptance and Action Questionnaire - II (AAQ-II, Bond, Hayes et al., 2011). Výskumná vzorka: Výskumnú vzorku tvorilo 172 učiteľov a učiteliek (91,3 % učiteliek a 8,7 % učiteľov) 1. a 2. stupňa základných škôl (80,2%, resp. 19,8%) pochádzajúcich zo všetkých krajov Slovenska, so štatisticky normálne rozloženou dĺžkou praxe od 1 do 30 rokov. Výsledky: Priemerné skóre súhlasu učiteľov bežných škôl s inklúziou dosiahlo hodnotu 4,35. priemerné hodnoty súhlasu s rôznymi formami vzdelávania detí s postihnutím sa pohybovali od najnižšej miery súhlasu (3,25) so vzdelávaním v špeciálnych triedach bežných škôl, až po najvyššiu mieru súhlasu (5,22) so vzdelávaním detí s postihnutím v špeciálnych školách. Korelačnou analýzou boli zistené štatisticky významné vzťahy medzi súhlasom s inklúziou a niektorými sociálno-inkluzívnymi kompetenciami učiteľa (empatiou, adaptáciou, akceptáciou) a emočným naladením. Naopak, nebol zistený vzťah medzi súhlasom s inklúziou, resp. mierou súhlasu s jednotlivými formami vzdelávania a psychickou inflexibilitou učiteľov. Taktiež súhlas so vzdelávaním v špeciálnych školách koreloval s empatiou, adaptáciou a akceptáciou. Paradoxne, súhlas so vzdelávaním v bežných školách koreloval iba s akceptáciou a mierou zručností učiteľa. Záver: Výsledky naznačujú, že postoje učiteľov k inklúzii súvisia s niektorými sociálno-inkluzívnymi kompetenciami (empatia, adaptácia, akceptácia), a javia sa byť ovplyvnené viac emočnou ako poznávacou zložkou. To môže poukazovať na potrebu zmeny paradigmy v príprave učiteľov pre inkluzívne vzdelávanie. Súčasne sa ukazuje sa, že inklúzia a jednotlivé formy vzdelávania, napr. vzdelávanie v špeciálnych školách, nemusia byť učiteľmi vnímané vždy polaritne.

Klíčová slova: inklúzia, postoje, sociálno-psychologické kompetencie

Grantová afiliace: VEGA 1/0620/16

Projekt podpurné skupiny pro truchlící osoby s mentálním postižením

Janyšková Kristýna, Šiška Jan

Príspevek predstavujúci shrnutie pilotného projektu Projekt podpurné skupiny pro truchlící osoby s mentálním postižením podpořeného Grantovou agenturou Univerzity Karlovy.

Klíčová slova: mentální postižením, podpurná skupiny, truchlení

Přínos dynamické diagnostiky ve speciální pedagogice

Krejčová Lenka

Důraz na individualizaci a diferenciaci ve výuce, který je prosazován moderními edukačními přístupy, mimo jiné klade důraz na zevrubné osvojení postupů, jejichž prostřednictvím dokážeme žáky poznávat. Nedílnou součástí psychologické, speciálně pedagogické i pedagogické diagnostiky je pochopení procesů učení a přemýšlení, identifikace různorodých potřeb žáků a popsání účinných postupů, jak žákům přizpůsobit výuku. Všechny uvedené složky diagnostického procesu můžeme nalézt v přístupech souhrnně označovaných jako dynamická diagnostika. Príspevek se pokusí shrnout klíčové principy dynamické diagnostiky v současném pojetí, tedy moderní paradigma diagnostiky. Uvede její teoretická východiska, vymezí odlišnost dynamické diagnostiky od tradičních standardizovaných, tzv. statických metod a poukáže na využitelnost dynamické diagnostiky ve speciálně pedagogické, resp. poradenské praxi. Důraz bude kladen především na porozumění procesu učení a přemýšlení žáků i pochopení mimointelektových proměnných, které mají dopad na edukační proces. Význam diagnostických postupů bude dokladován daty z dílčích studií zaměřených na využití dynamické diagnostiky i příklady dobré praxe.

Přínos konceptu "vzdělávání založené na důkazech" pro výuku anglického jazyka v inkluzivní třídě

Sedláčková Dagmar

Príspevek predstavuje koncept "Evidence Based Teaching" (EBT), tj. "vzdělávání založené na důkazech" a jeho využití při výuce žáků v inkluzivní třídě. Teoretickým východiskem příspěvku je koncept speciálního a inkluzivního vzdělávání založeného na důkazech dle pojetí dr. Davida Mitchella. Zohledňuje také pojetí tohoto konceptu v současné

pedagogické literatuře a jeho aplikaci v českém vzdělávacím prostředí. Autorka vychází z vlastních praktických zkušeností s výukou anglického jazyka, uvádí některé problémy a praktické situace, které se ve výuce objevují, a nabízí jejich řešení na základě konceptu na důkazech založeného vzdělávání.

Klíčová slova: inkluze, vzdělávání, metody výuky, speciální potřeby, anglický jazyk

Role speciálního pedagoga ve finském školském systému

Jeřábková Kateřina

V příspěvku bude nejprve pojednáno o stále aktuální proměně pojetí inkluze ve finském školském systému. Budeme se věnovat možnému uplatnění speciálních pedagogů ve finském školském systému, a to zejména v rámci běžných škol, kde se zaměříme především na role tzv. resource room teacher.

Klíčová slova: inkluze, Finsko, speciální pedagog, resource room teacher

Screening, diagnostika a terapie autismu v ČR: Možnosti speciálně pedagogické intervence

Pančocha Karel

Prevalence poruch autistického spektra narůstá a z této diagnózy se stává jedno z klíčových témat speciální pedagogiky a dalších odborných profesí, jako je pediatrie či dětská neurologie. Máme však jako odborníci v oblasti speciální pedagogiky dostatečné povědomí o tom, co poruchy autistického spektra obnášejí a jaké jsou možnosti jejich diagnostiky a terapie? A jak jsou na tom pediatři, kteří jsou považováni za klíčové osoby pro včasný screening PAS? Podařilo se vyvrátit některé mýty o autismu, které stále kolují v laické, a někdy i v odborné debatě? V příspěvku se zamyslíme nad tím, jak informovanost o poruchách autistického spektra v České republice vypadá, a shrneme si hlavní obtíže, které v současnosti provázejí speciálně pedagogickou intervenci v této oblasti. Podíváme se také, kam speciálně pedagogický přístup k PAS a vnímání autismu obecně došli od doby, kdy se tomuto tématu v České republice teprve začala věnovat pozornost. Představena bude také aplikovaná behaviorální analýza, která je v mnoha zemích považována za intervenci první volby u PAS.

Screening PAS: Zkušenosti českých pediatrů

Slepičková Lenka, Vaňurová Helena, Pančocha Karel

Prevalence poruch autistického spektra narůstá. Dle amerického střediska pro kontrolu onemocnění (CDC) vzrostl výskyt poruch autistického spektra na 1 z 59 narozených dětí (Christensen, 2016). V České republice zatím spolehlivé statistiky chybí. Lze však předpokládat, že počty osob s PAS v naší populaci se budou obdobně jako v USA pohybovat kolem 1,6 %. Potencionálně tedy žije v České republice 100 000-200 000 osob s poruchou autistického spektra a každý rok se u nás narodí okolo 1000-2000 dětí s PAS. Včasná diagnostika je klíčovým faktorem, který umožňuje zahájit behaviorální a pedagogickou intervenci a psychologickou a sociální podporu rodiny, a zlepšit tak prognózu dítěte s PAS a jeho kvalitu života, stejně jako kvalitu života jeho blízkých. První příznaky lze dle odborných studií u značné části osob s PAS pozorovat již do věku jednoho roku, z výsledků screeningových studií vyplývá, že prospektivní identifikace dětí s PAS je spolehlivě možná již ve věku 18 měsíců. Přesto se řada dětí dostane k diagnóze s velkou prodlevou od identifikace prvních příznaků (podle české studie doc. Ošlejškové a kol. byla průměrná prodleva mezi prvními rodiči rozpoznávanými symptomy a stanovením diagnózy 51,3 měsíců a průměrný věk pro stanovení diagnózy 81,5 měsíců). Praktický lékař pro děti a dorost hraje v diagnostice PAS klíčovou roli, a to jak z hlediska samotného profesního působení, tak díky tomu, že se často jedná o prvního odborníka, na kterého se rodiče obracejí v případě netypického vývoje svého dítěte. V roce 2007 proto vydala Americká pediatrická společnost (American Academy of Pediatrics) doporučení provádět plošný screening autismu u dětí ve věku 18 - 24 měsíců. V České republice došlo k novelizaci vyhlášky č. 70/2012 Sb., o preventivních prohlídkách, která zavedla jako součást všeobecné preventivní prohlídky v 18 měsících věku dítěte také provedení vyšetření za účelem včasné diagnostiky poruch autistického spektra (PAS) na konci roku 2016. Vyšetření za pomoci nástroje M-CHAT je plně hrazeno z veřejného zdravotního

pojištění. Všeobecná zdravotní pojišťovna uvádí, že v roce 2017 hradila tento screening u 37 542 dětských pojištěnců, z toho 1833 je dále vyšetřováno pro podezření na PAS (údaj z března 2018). V našem příspěvku jsme se zaměřili na názory a zkušenosti praktických lékařů pro děti a dorost s projevy poruch autistického spektra a jejich včasnou diagnostikou. Zajímaly nás konkrétní způsoby provádění screeningu praktickými lékaři, věk, ve kterém lékaři screening provádějí a také další kroky, které volí v případě pozitivního výsledku. Vycházíme především z dotazníkového šetření českých lékařů, které proběhlo na konci roku 2018. Výzkumu se účastnilo se 1201 lékařů z celé ČR, z toho 210 praktických lékařů pro děti a dorost. V rámci výzkumu více než čtvrtina praktických lékařů pro děti a dorost uvedla, že neprovádí u svých pacientů preventivní plošný screening autismu. Ti, kteří ho provádějí, tak činí nejčastěji prostřednictvím screeningového nástroje M-CHAT nebo formou pohovoru s rodiči. Pokud praktičtí lékaři pro děti a dorost preventivní plošný screening autismu provádějí, poprvé tak činí nejčastěji ve věku 18 – 24 měsíců dítěte. Pokud lékař zjistí příznaky autismu u dítěte, nejčastěji odkáže rodiče na dětského psychiatra nebo klinického psychologa. Zjištění z dotazníkového šetření budeme ilustrovat za pomoci kvalitativních dat z hloubkových rozhovorů s rodiči dětí s PAS a s pediatry, které v současnosti provádíme.

Klíčová slova: screening poruch autistického spektra, M-CHAT v České republice, čeští pediatři a M-CHAT

Slovo nebo posunek? Diskuse o užívání znakového jazyka ve školách pro sluchově postižené (1950–1951)

Okrouhlíková Lenka

Téměř po celé 20. století byly ve vzdělávání neslyšících speciálními pedagogy vyzdvihovány metody tzv. orální, kladoucí důraz na výuku mluveného jazyka, jehož prostřednictvím se mohou neslyšící začlenit do společnosti. Dochází k postupné likvidaci znakového jazyka na školách – ten je sice stále považován za jakousi mateřskou řeč neslyšících, avšak využitelnou pouze pro malé či nenadané děti. Nejdůležitějším cílem vzdělávání bylo, aby neslyšící nebyli separováni od slyšících a byli připraveni na život mezi mluvící většinou. Výuka prostřednictvím znakového jazyka, který navíc nedokáže vyjádřit abstraktní pojmy a je velmi primitivní, byla dle názorů pedagogů již překonána a patří do propadliště dějin. Přesto čas od času docházelo k odborným diskusím o vzdělávacích metodách a padaly i návrhy na vrácení znakového jazyka do škol. K jedné z těchto diskusí, která se přenesla i na stránky časopisu *Práce invalidů*, došlo i v roce 1950, tedy dva roky poté, co došlo k zestátnění a kategorizaci škol pro sluchově postižené a byla zavedena povinná školní docházka. Prvním podnětem k celé diskusi byl článek Štejerleho, který mj. píše: „V poslední době se častěji přetřásala otázka vhodnosti posunkové (užívá se také výrazů posunové nebo známkové) řeči pro neslyšící, a to především v kruzích neslyšících, avšak i mezi pracovníky v péči o neslyšící. Ozvaly se dokonce hlasy, volající po zavedení t. zv. ‚tichých‘ metod (pomocí posunové řeči) do vzdělání hluchoněmých, kteří jsou u nás vzdělávání, pokud je to jen trochu možné, methodou orální (t. j. v hláskové řeči)“ (1950a, s. 76). Celá diskuse, která bude v příspěvku podrobně ilustrována, vyústila v poradu, kterou svolalo Ministerstvo školství, věd a umění na 13. března 1951. Zúčastnili se jí zástupci Ministerstva práce a sociální péče, Výzkumného ústavu pedagogického, Sociodiagnostického ústavu, Logopedického ústavu, Krajského pedagogického sboru, Ústřední jednoty invalidů, Spolku pro péči o hluchoněmé v ČSR, sdružení rodičů a přátel školy obou pražských ústavů, učitelských sborů pražských ústavů pro hluchoněmé a časopisů *Práce invalidů* a *Obzor hluchoněmých* (Tyl, 1951; *Slovo nebo posunek?*, 1951). Cílem porady bylo prodiskutovat otázku posunkové řeči ve výchově a vzdělávání hluchoněmých a zhodnotit výsledky vzdělávání založeném na mluvené řeči. Výsledek bouřlivé debaty byl následující: „1. orální metoda je nezbytný předpoklad pro zapojení hluchoněmých do budovatelského kolektivu, 2. posunková řeč jako pomocný prostředek je nutná, zejména u menších dětí a kde to jinak nejde z jiných důvodů“ (*Slovo nebo posunek?*, 1951, s. 2). Ačkoliv v celé debatě zaznělo několik pokrokových názorů a můžeme vycítit jistou změnu i v postoji některých učitelů ke znakovému jazyku, kteří ho přijímají alespoň jako komunikační prostředek neslyšících, i když nižší úrovně a jiné struktury než jazyk mluvený, celkově ve vzdělávacích přístupech k velkým změnám nedošlo. Výstižně tento výsledek diskusí shrnuje později Bednářík (1966, s. 101): „Jen tak mimochodem, vzpomínám si, že v r. 1950 se velmi energicky začala zdůvodňovat a zdůrazňovat ‚prý‘ nutná potřeba zavedení posunkové řeči do vyučování neslyšících dětí. Bylo několik porad. Nakonec k tomu nedošlo. Přece jen zvítězil rozum!“ Příspěvek na základě dobových textů podrobněji přiblíží průběh a výsledky celé diskuse, která proběhla v letech 1950–1951 za účasti významných speciálních pedagogů tehdejší doby.

Klíčová slova: český znakový jazyk, historie, posunek, vzdělávání neslyšících

Students with Disabilities at the Polish Universities

Garbat Marcin, Kochan Katarzyna

The paper presents the system opportunities for supporting people with disabilities in the process of acquiring university education. It also presents the impact of this support on the level of schooling according to the degree of disability, the profile of the university, the type of study and the region.

Klíčová slova: disability, student, university, support

System výučby expresívnych terapií v špeciálnej pedagogike v Číne

Vojtová Simona

Príspevok prezentuje súhrn získaných informácií pôsobením na Leshan Normal University v Číne v kontexte výučby prevažne arteterapie na katedre špeciálnej pedagogiky. Popisuje model výučby a jeho výsledkov v rámci projektu Special Education Promotion Plan s cieľom skvalitnenia teórie a praxe. Zahŕňa analýzu pološtruktúrovaného rozhovoru a dotazníkov s vyučujúcimi daných predmetov, aj študentov vykonávajúcimi prax v tzv. Special Children's Education and Rehabilitation Center. Následne sa venuje tvorbe a uplatneniu stratégie výučby predmetu Expressive therapies v rokoch 2017 a 2018 pod vedením autorky tohto príspevku. Súčasťou príspevku je spätná väzba od účastníkov kurzu v Číne a od študentov z Číny počas letnej školy UP v daných rokoch.

Klíčová slova: expresívne terapie, špeciálna pedagogika, rozhovor, dotazník, Čína

Grantová afiliace: Príspevek je dedikovaný k projektu studentské grantová soutěže: Výzkum inkluze žáků a studentů se speciálními potřebami IGA 43418121/2018

Školní speciální pedagog: postoje a zkušenosti z praxe

Mužná Veronika

Příspěvek prezentuje průběžné výsledky z projektu dizertační práce zaměřeného na roli a aspekty práce školního speciálního pedagoga. Budou v něm představena zjištění vycházející z dat získaných metodou ohniskové skupiny, které se účastnilo 6 školních speciálních pedagogů. Jako témata byly využity následující okruhy: Teoretická připravenost speciálních pedagogů pro praxi ve škole; děti, s kterými nejčastěji speciální pedagog pracuje - jejich nejčastější diagnóza a stupeň poskytovaného podpůrného opatření; komunikace s rodiči a učiteli; pocit spokojenosti a smysluplnosti v práci; denní pracovní činnost školního speciálního pedagoga; nejčastější situace, se kterými se školní speciální pedagog v praxi setkává.

Špecifiká a možnosti využitia prvkov arteterapie u jednotlivcov so zrakovým postihnutím

Lopúchová Jana

Štúdia sa venuje problematike arteterapie s cieľom poukázať na možnosti jej využitia pri práci s jednotlivcami so zrakovým postihnutím. Cieľom štúdie je v teoretickej rovine deskribovať problematiku uplatnenia prvkov arteterapie u jednotlivcov so zrakovým postihnutím a v rovine empirickej deskribovať výsledky výskumu zameraného na zistenie špecifik a možností využitia prvkov arteterapie u jednotlivcov so zrakovým postihnutím a prezentovať Program riadených voľnočasových aktivít s využitím prvkov arteterapie pre jednotlivcov so zrakovým postihnutím.

Klíčová slova: arteterapia, zrakové postihnutie, vnímanie farby, arteterapeutické techniky.

Grantová afiliace: VEGA 1/0582/18 Identifikácia, analýza a deskripcia špeciálnych edukačných potrieb jednotlivcov so zdravotným znevýhodnením v produktívnom veku v procese objektívnej a subjektívnej evaluácie možností ich ďalšieho vzdelávania na Slovensku – výskumná analýza.

Taje a rozdíly ve výsledcích kvantitativně – kvalitativní studie Aneb: Člověk je vrtošivý tvor

Houšková Tereza, Švecová Jana

Víme, že kvantitativní výzkum nám poskytne tzv. "tvrdá data a čísla". Co se ale stane, když se za čísla schovávají lidé a ty mají své specifické vrtochy, se kterými se v kvantitativní vědě nepočítá? Příspěvek bude založen na třech kazuistikách pocházejících z kvantitativně – kvalitativní studie zabývající se účinkem Terapie Divočinou na mladistvého člověka s rizikovým chováním. Ukážeme si, jak je možné, že se nám rozcházejí výsledky těchto dvou typů výzkumu u jednoho respondenta.

Klíčová slova: Smíšený výzkumný design, Wilderness Therapy, Terapie divočinou, mladistvý s rizikovým chováním

Grantová afiliace: Příspěvek je dedikován k projektu studentské grantové soutěže: Výzkum inkluze žáků a studentů se speciálními potřebami IGA 43418121/2018

Terapeutický přínos neurovývojové stimulace v oblasti přetrvávajících primárních reflexů v rodině

Mironova Tabachová Jana

Primárními reflexy by měl být vybaven každý novorozenec. V průběhu vývoje jedince dochází k inhibici primárních reflexů a postupnému rozvoji posturálních reflexů, které jsou přítomny po zbytek našeho života. V důsledku nerovnoměrného nebo rozdílného vývoje však nedojde k inhibici primárních reflexů a ty nás ovlivňují po zbytek života (problémy s pozorností, se čtením, úzkostnost, poruchy spánku, psychomotorický neklid, neobratnost atp.). Neurovývojová stimulace je koncept vytvořený k odstranění nebo zmírnění přetrvávajících primárních reflexů. Terapeutický přínos tohoto konceptu jsme se rozhodli zkoumat u sourozenců (bratra a sestry), jenž vykazovali známky přetrvávajících primárních reflexů. Některé přetrvávající reflexy měli oba sourozenci společně, některé však přetrvávaly individuálně. Obě děti absolvovaly vstupní vyšetření, byly postupně zacvičeny ve všech lekcích neurovývojové stimulace a na závěr spolupráce bylo provedeno výstupní vyšetření, které prokázalo, že díky pravidelnému cvičení došlo k inhibici některých reflexů a zbylé přetrvávající reflexy se zeslabily ve své symptomatice. V průběhu programu začala cvičit i matka dětí, která se rozhodla pro cvičení na základě změn chování, jenž pozorovala u svých dětí. I u dospělé ženy jsme zaznamenali zmírnění i úplnou inhibici primárních reflexů s následným rozvojem posturálních reflexů.

Klíčová slova: terapie, přetrvávající primární reflexy, neurovývojová stimulace

Grantová afiliace: IGA_PdF_2018_024 Výzkum vybraných parametrů komunikace, jazyka a orofaciálních procesů z logopedického hlediska

Test porozumění větám: tvorba normativních hodnot

Václavíková Lucie, Vitásková Kateřina

Ze slovenského do českého jazyka byl adaptován test zaměřený na porozumění mluvené řeči na úrovni vět. Budou prezentována data z ověřování Testu porozumění větám na vzorku intaktních osob dospělého a seniorského věku s ohledem na pohlaví, věk a dosažené vzdělání. Cílem práce je stanovení orientačních normativních hodnot pro českou verzi Testu porozumění větám na větším vzorku osob a následné uplatnění testu v klinické praxi.

Klíčová slova: percepce řeči, porozumění, diagnostika, Test porozumění větám, normy

The Present Situation and Influencing Factors of Turnover Intention of Special Education Teachers in Chengdu of China---A cross-sectional survey study

Tang Jiayi

Background: Special education teachers are the foundation of the development of special education and the key to improving the quality of special education and running special education well. 2017 National Statistical Report on Education Development shows that 578,800 children with special needs are receiving education in China, including 274,800 in special schools. However, there are only 56,000 full-time teachers in special schools, accounting for 85.9% of the total teachers. A national survey data shows that teachers in most special education schools in China are insufficient. 72% schools in east China, 77% schools in middle China and 82% schools in west China are unable to meet the teaching needs for the number of teachers. In the case of a serious shortage of special education teachers, if the phenomenon of dismissal can not be effectively alleviated, the situation will seriously impede the improvement of the quality of special education. Through literature review, there were few studies focusing on the turnover intention of special education teachers, and most of them cared about ordinary primary and secondary school teachers. Aim: The objective is to investigate the current situation and influencing factors of turnover intention by taking Chinese special education teachers as subjects. And to find out the strategies to reduce the turnover intention of special education teachers. Instruments and objects: In this study, 350 questionnaires were distributed in 19 districts and counties, including Shuangliu district, Jinniu district and Pengzhou district of Chengdu. And 326 valid questionnaires were collected. Tools are Turnover Intention Scale (Farh, 1998), Professional Identity Scale and Job Satisfaction Survey (Spector, 1985). Procedures and data analysis: Teachers filled in the questionnaires anonymously. The data were entered into the SPSS version 21.0. Data were analysed with descriptive and inferential statistics, including Descriptive Statistics, Compare Means, Correlation Analysis and Regression Analysis. Results: It was found that the average score of 326 special education teachers' turnover intention ($M=2.3211$) is lower than the theoretical median. By independent-sample T test, unmarried teachers scored significantly higher than married teachers, while the score of non-regular teachers is significantly higher than that of regular teachers. By one-way ANOVA, the scores of teachers of different ages, working years, professional qualifications and academic diplomas were significantly different in turnover intention. The older or the longer of the working years, the lower for the turnover intention. Teachers with the professional qualifications of level 3 or below scored significantly higher than those with the professional qualifications of level 1 and senior. In terms of academic qualifications, the scores of teach

Klíčová slova: special education teachers, turnover intention, professional identity, job satisfaction

Tyflopedická podpora aneb Využití odborného potenciálu učitelů střední školy pro zrakově postižené

Antov Ivan, Balejová Lenka, Hozová Jana

Příspěvek konstatuje hlavní proměny, které nastaly ve střední škole pro zrakově postižené v nedávném období. Pozornost je soustředěna na využití odborného potenciálu učitelů jak v činnosti školy samotné, tak i v metodické a praktické podpoře poskytované běžným školám. Tyto aktivity jsou ilustrovány na základě analýzy vybraných projektů školy, zejména pak dlouhodobého projektu poskytování tyflopedických služeb a metodické pomoci na podporu integrace zrakově postižených žáků v oblasti středních škol.

Klíčová slova: tyflopedická podpora, odborný potenciál učitelů, projekt, zrakové postižení

Vliv legislativních opatření na rozvoj komunikativní jazykové kompetence u žáků s odlišným mateřským jazykem

Kulhánková Ida

Příspěvek se zaměřuje na rozvoj komunikativní jazykové kompetence u žáků s odlišným mateřským jazykem v kontextu legislativy. V první části dochází k vymezení základních dokumentů ovlivňujících z pohledu legislativy integraci žáka s odlišným mateřským jazykem do výuky. Ve druhé části jsou představeny příklady dobré praxe (Konzervatoř Jana Deyla a střední škola pro zrakově handicapované, Konzervatoř Jaroslava Ježka a VOŠ, Ústav

jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy v Praze) vedoucí žáka k úspěšnému absolvování zkoušek ověřujících kvalitu vzdělání – jednotná přijímací zkouška, maturitní zkouška a certifikovaná zkouška.

Klíčová slova: legislativa, podpůrná opatření, žáci s odlišným mateřským jazykem

Vliv masmédií na rizikové chování žáků základních škol

The influence of the mass media on the risky behavior of primary school's pupils

Krahulcová Kristýna

Příspěvek popisuje předvýzkum v kvantitativním designu zaměřený na masmédiá a jejich význam při vzniku rizikového chování žáků základních škol. V teoretické části autorka vymezuje klíčové pojmy a kategorie, definuje rizikové chování a druhy masmédií pro potřeby výzkumné části. V druhé části příspěvku prezentuje dílčí výsledky předvýzkumu vedeném kvantitativní metodou dotazníku. Autorka výsledky diskutuje a vymezuje limity předvýzkumného šetření. Závěrem autorka představuje následný výzkum pracující se stávajícími zjištěnými daty. The paper describes the pre-research in the quantitative design focused on mass media and their importance in the risk behavior of primary school's pupils. In the theoretical part the author defines the key concepts and categories, defines the risk behavior and types of mass media for the research part. In the second part of the paper author presents the partial results of the pre-research conducted by the quantitative method of the questionnaire. The author discusses and defines the limits of the pre-research survey. Finally the author presents a follow-up study of existing data.

Klíčová slova: masmédiá, rizikové chování

Grantová afiliace: IGA 43418121/2018

Využití alternativní a augmentativní komunikace dětmi s mentálním postižením pohledem lingvistiky

Homolková Kamila

Intelligence je definována jako schopnost učit se ze zkušenosti, přizpůsobit se, řešit nové problémy, používat symboly, myslet, usuzovat a hodnotit (Hartl – Hartlová 2000). Osoby s mentálním postižením však mají tuto schopnost, nejčastěji z důvodu organického postižení mozku, narušenou, což se projevuje v jejich komplexním vývoji – zejména pohybovém, kognitivním, sociálním a ve vývoji řeči. Dle typu a závažnosti mentálního postižení bývá komunikace u dětí s mentálním postižením opožděna či narušena. Jelikož se delší dobu nemohou vyjádřit verbálně, stále častěji se pro komunikaci s nimi využívají metody alternativní a augmentativní komunikace (dále AAK). AAK nemá v českém prostředí dlouhou tradici, začíná se o ní hovořit až v devadesátých letech dvacátého století, přestože ve světové vědě se s tímto pojmem pracovalo již od let sedmdesátých (např. Maharaj 1980), a pozornost v souvislosti nejen s dětmi s mentálním postižením je jí věnována i dnes (např. Silvers a kol. 2018). Lingvisté se této problematice věnují spíše okrajově (zmiňme např. diplomovou práci Zikmundové 2013), byť neverbální formy komunikace jsou i jimi oblastí poměrně dobře prozkoumanou. AAK představuje způsob, jakým podpořit narušenou schopnost dorozumívát se řečí (Šarounová 2014). Komunikace je akt předávání a přijímání informací, může být záměrná i nezáměrná, lingvistické i nelingvistické formy, a proto se může uskutečňovat i jiným způsobem než řečí (Beukelman – Mirenda 1998). Při využívání AAK by se tedy měly zapojit všechny dostupné komunikační schopnosti člověka (vokalizace, gesta, mimika obličeje), ale také jeho smysly (např. zrak napomůže vizualizaci znaků zastupujících jednotlivé předměty). Je vědecky prokázáno, že AAK nebrzdí vývoj mluvené řeči, ale naopak ho může zdravě podpořit (ulehčuje učení symbolů, zvyšuje verbalizaci trénovaných symbolů; Lechta a kol. 2005). Využití vybrané metody AAK závisí na konkrétních potřebách jedince a stupně narušení jeho komunikační schopnosti. Z dosavadního pozorování vyplývá, že děti s lehkým mentálním postižením s lehkou poruchou komunikace pro dorozumívání s rodinou a blízkým okolím nejčastěji využívají systémy bez pomůcek, jimiž jsou především gesta, mimika a manuální znakové systémy (např. v českém prostředí známý Makaton, v Německu např. GuK – Gebärden-unterstützte Kommunikation). Oba tyto systémy kombinují manuální znaky, mluvenou řeč i karty se symboly (z toho důvodu mohou přesahovat do metod s pomůckami). Využití vybrané metody AAK závisí na konkrétních potřebách jedince a stupně narušení jeho komunikační schopnosti. Z dosavadního pozorování vyplývá, že děti s lehkým mentálním postižením s lehkou

poruchou komunikace pro dorozumívání s rodinou a blízkým okolím nejčastěji využívají systémy bez pomůcek, jimiž jsou především gesta, mimika a manuální znakové systémy (např. v českém prostředí známý Makaton, v Německu např. GuK – Gebärden-unterstützte Kommunikation). Oba tyto systémy kombinují manuální znaky, mluvenou řeč i karty se symboly (z toho důvodu mohou přesahovat do metod s pomůckami). Náš výzkum se týká právě využívání těchto znakových systémů především dětmi v předškolním věku. Příspěvek představí zejména ty systémy, které nejsou na českém území rozšířené (viz např. výše zmíněný GuK), a seznámí s dosavadními výsledky našeho longitudinálního, lingvisticky zaměřeného výzkumu. Ten vychází z pozorování dětí s Downovým syndromem nebo autismem v České republice a Německu ve věku dvou až pěti let s různým stupněm poruchy komunikace a sleduje, do jaké míry je možno znakovými systémy pro potřebnou dobu nahradit prostředky verbální komunikace. Prozatimní výsledky našeho výzkumu potvrzují hypotézu, že využívání znaků dětmi s lehkým mentálním postižením se stává svébytnou součástí jejich komunikačního projevu a do doby, než jsou děti schopné vyjádřit své pocity a potřeby verbálně, jsou v kombinaci s artikulovanou řečí velmi vhodným dorozumívacím prostředkem.

Klíčová slova: neverbální komunikace, alternativní a augmentativní komunikace, mentální postižení, lingvistika

Vývoj ortografie, lexikální fluence, školních výsledků a výběru vhodného studijního/učebního oboru u patnáctileté dívky s vývojovou dysfázií – případová studie

Mlčáková Renata

Tématem příspěvku je vývoj ortografie, lexikální fluence, školních výsledků a výběru vhodného studijního/učebního oboru u patnáctileté dívky s vývojovou dysfázií. Cílem longitudinální případové studie je porovnat výsledky ve sledovaných oblastech a představit oblasti, ve kterých má dívka přetrvávající obtíže a potřebuje speciálněpedagogickou, resp. psychologickou podporu. Diskutována je edukace dívky v základní škole běžného typu s podporou vzdělávání asistentkou pedagoga, její výhody i rizika. Případová studie upozorňuje na skutečnost, že žákyně s přetrvávajícími specifiky zejm. v oblasti recepce i exprese řeči a jazyka, emocionality, sociálních vztahů, potažmo pragmatiky má nesnadný výběr vhodného studijního/učebního oboru. Výběr vhodného oboru je pro dívku významný z mnoha důvodů.

Výzkum účinku vibroakustické stimulace u osob s těžkým stupněm dětské mozkové obrny

Vilímek Zdeněk

Příspěvek představuje přehled dosavadních výzkumů vibroakustické terapie (VAT) u osob s dětskou mozkovou obrnou (cerebral palsy) a design výzkumné studie, jejíž realizace je u této populace připravována. Cílem rešerše literatury bylo zjistit, zda existují publikační výstupy na toto téma, jaká byla jejich metodika a cíle. Kromě databází bylo zohledněno vyhledávání také v odborné literatuře v anglickém jazyce a na internetu. Jako klíčová slova byly použity: cerebral palsy AND vibroacoustic therapy. Výsledky byly využity pro vytvoření metodiky výzkumné studie VAT u osob s dětskou mozkovou obrnou, jejíž design je v tomto příspěvku popsán z hlediska výzkumných cílů, výzkumného experimentu, metod sběru i analýzy dat.

Klíčová slova: vibroakustika, stimulace, mozková obrna

Vzdělávání poradců rané péče

Kmentová Simona

Příspěvek mapuje vzdělání a délku praxe poradců rané péče v České republice. Dále se zaměřuje na zjištění preferované formy dalšího vzdělávání - kury, samostudium atd. Dále zjišťuje jaké kurzy si poradci rané péče nejčastěji vybírají pro další vzdělávání. Data byly sbírány formou dotazníku, do výzkumného šetření byly zapojeni všichni poskytovatelé rané péče v ČR.

Klíčová slova: poradce rané péče, vzdělání, kurzy, další vzdělávání

Změny v oblasti přístupu k partnerským vztahům osob s mentálním postižením v pobytových sociálních službách

Kozáková Zdeňka

Příspěvek prezentuje vybraný souhrn výsledků výzkumu realizovaného prostřednictvím dotazníku mezi pracovníky v zařízeních pobytových sociálních služeb. Cílem bylo zjistit, zda nastaly za poslední desetiletí nějaké změny v oblasti přístupu k partnerským vztahům osob s mentálním postižením, a zda existují témata, na která by bylo vhodné se do budoucna více zaměřit. Zkoumaný soubor tvořilo 280 respondentů. Příspěvek nejdříve vymezuje základní pojmy, následně přibližuje metodologická východiska výzkumu a poté prezentaci a diskusi výsledků a závěrů výzkumu. Lze konstatovat, že v oblasti přístupu k partnerství osob s mentálním postižením nastalo mnoho změn a posunů. I přesto však stále přetrvávají určité oblasti, které jsou i v současné době vnímány jako poměrně kontroverzní a spojované s množstvím otázek a lze říci, že i obav. To dokládají i výsledky prezentovaného výzkumu, které jsou součástí tohoto příspěvku.

Klíčová slova: osoba s mentálním postižením, partnerské vztahy, pobytové sociální služby, postoje

Postery

Diagnostické přístupy k problematice specificky narušeného vývoje řeči

Korandová Zuzana

Problematika specificky narušeného vývoje řeči je v současné době velmi aktuálním tématem nejen v oboru logopedie, jelikož si žádá multidisciplinární uchopení. V rámci logopedické intervence se věnujeme mimo jiné procesu diagnostiky, která je v našich podmínkách stížena absencí komplexního diagnostického materiálu.

Klíčová slova: logopedie, komunikace, narušená komunikační schopnost, specificky narušený vývoj řeči

Empowering Teachers of Children with Autism Spectrum Disorder (European ASD-EAST project)

Kossewska, J., Cierpiałowska, T., Lubińska-Kościótek, E., Bombińska-Domżał, A., Niemiec, S., Płoszaj, M., Lessner Listiakova, I., Preece, D., Lisak, N., Stosic, J., Troshanska, J.

International ASD-EAST project assumptions:

In reference to modern education practice children with ASD are going to be educated in inclusive settings. Teachers need to improve their knowledge on ASD as well as to be empowered to support the children.

Project aims:

Project is aimed at empowering teachers in Croatia, Macedonia and Poland to support the effective inclusion in education of children with ASD, by providing them with appropriate knowledge, effective strategies and locally-appropriate training.

Objectives:

- To map current good practice and areas needing development with regard to the educational inclusion of children with ASD in Croatia, Macedonia and Poland
- To develop a model training programme and materials for specialist teachers supporting the educational inclusion of children and young people with ASD in these countries
- To use these materials to pilot the professional development/training programme for specialist teachers from mainstream and special schools in Croatia, Macedonia and Poland
- To evaluate the appropriateness and effectiveness of the materials and the impact of the training using quantitative and qualitative data collection and Analysis
- To share the programme, tools and materials with stakeholders and make recommendations to national policy-makers in these countries.

Klíčová slova: autism spectrum disorders, inclusive education, European project

Grantorová afiliace: Erasmus+ project 2018-1-UK01-KA201-047872

Existuje vztah mezi gastrointestinálními těžkostmi, spánkovými poruchami a adaptivním správáním u dětí s poruchou autistického spektra?

Szapuová Ž., Belica I., Celušáková H., Vidošovičová M., Babinská K., Ostatníková D.

Cílem příspěvku je poukázat na oblast diagnostických přístupů k problematice specificky narušeného vývoje řeči, která je v oboru logopedie velmi diskutovaná, a to zejména z důvodu nárůstu výskytu této diagnózy v populaci a značně obtížným procesem diagnostiky. Zmíněná problematika je stěžejním východiskem připravovaného výzkumného šetření, jež bude uskutečněno v letech 2019 - 2022.

Klíčová slova: Porucha autistického spektra, adaptivní správanie, gastrointestinálne ťažkosti, spánkové poruchy

Grantová afiliace: Podporené grantom APVV-15-0045 a APVV-15-0085

Flipped Class Helping Students With Special Needs

Wang Xiaojun

With the development of Information Communication Technology, more and more ICT tools have been introduced into the field of education. Under this circumstance, Education system has undergone unprecedented changes evidenced by changes of teaching model, teaching materials and the way of interaction between the teacher and students. An increasing number of studies have indicated that ICT-based instruction can enhance the outcomes of education. The flipped class is an ICT-based teaching model and has attracted more and more attention from researchers and educators worldwide in recent years. The main feature of the flipped class is that it reverses the sequence of teaching by giving students learning materials usually in the form of audio and video before classroom meeting and in the time of classroom meeting, the teacher organizes activities or practices exercise, etc. Due to this, the teaching model allows more time spending in communication and interaction between students and the teacher. Special needs students are a very special group of students. Due to their disability, their language and intellectual development are hindered. In the classroom, they are not able to get effective communication and interaction with teachers so that the learning efficiency is extremely low. Studies on using ICT-based instruction to improve learning efficiency of special needs students are few and far between. This paper explores the potential of flipped class as a teaching model for students with special needs. Theoretical and qualitative analysis as a methodology will be employed in the study prior to any trials or other empirical research. This paper aims to provide insights to teachers and educator engaging in special education of using the flipped class as a teaching model helping students with special needs.

Klíčová slova: Flipped class, special student, education

Meta-analysis of Studies on the Mirror Neuron System and Deficits in ASD

Lasota, A., Macařka, E., Popielarz, W., Poczętek, G., Pawlak, A.,Ptaszek, P.

Autism spectrum disorders are characterized by deficits in social and communication skills such as imitation, language, gestures, theory of mind and empathy. The discovery of the mirror neuron system (MNS), which had a revolutionary impact on the development of modern psychology and cognitive neuroscience, may be the basis for explaining some of the dysfunctional behaviors observed in people with autism spectrum disorders (ASD). Neurobiologists are still trying to explain how mirror neurons affect those deficits. It is very complex and unclear. The authors have reviewed the research and meta-analysis of over 30 articles in English published in the last 10 years, which tried to explain the relation between ASD and MNS. 76% of studies confirmed relation between MNS and ASD. Most of them treat the hypothesis of dysfunctional neurons in autism as highly probable. 132 articles in Polish were found and examined: 120 articles on autism, 8 about mirror neuron system and only 3 describing the hypothesis of dysfunction of mirror neurons in autism. This discovery creates new possibilities related to understanding the ASD diagnosis and therapy.

Klíčová slova: autism spectrum disorders (ASD), mirror neuron system (MNS)

Názorový postoj dětí z vyloučených lokalit k návykovým látkám

Čtvrtečková Kateřina

Příspěvek se dotýká problematiky užívání návykových látek žáků žijících v sociálně vyloučených lokalitách Ústeckého kraje. Zabývá se postojem dětí z těchto lokalit Ústeckého kraje k běžně užívaným a snadno dostupným návykovým látkám. Prezentované dílčí výsledky jsou získány od souboru pilotního šetření. Ke sběru dat byly využity otázky Evropské školní studie o alkoholu a jiných drogách /ESPAD/, cíleně zaměřené na tuto problematiku. Výsledky pilotního šetření popisují příjem legálních i nelegálních návykových látek u výběrového souboru žáků zařazených do 9. třídy základních škol a 1. ročníku středních škol Ústeckého kraje.

Predbežné výsledky validizácie skriningového testu čítania s porozumením

Kmeť Martin

Skriningový test (CHITT) zameraný na porozumenie čítanému textu, ktorého psychometrické charakteristiky sme overili v predchádzajúcom období, je predovšetkým určený pre žiakov ktorých materinský jazyk nie je slovenský. V súčasnosti sa overuje validita nástroja. Predbežné výsledky ukazujú na vysoký vzťah s testom čítania s doplňovaním slov (Mikulajova, M a kol. 2012) a očakávané vzťahy s vybranými psychickými funkciami u žiakov 5.ročníka ZŠ.

Klíčová slova: Skrining, čitateľská gramotnosť, čítanie s porozumením, žiaci základných škôl

Projekt zaměřený na vývoj inteligentní databáze pro podporu rozvoje jedinců s poruchami autistického spektra a jiných skupin osob s postižením

Karunová, H., Cieslar, J., Regec, V., Bednárová, L., Flekačová, L.

Následující příspěvek se zaměřuje na problematiku informační exkluze osob s poruchami autistického spektra (dále jen PAS) či jiným typem postižení, a to prostřednictvím spojení oblasti informačně-komunikačních technologií, respektive aplikované informatiky, pedagogiky, potažmo speciální pedagogiky a sociálních služeb – zapojení odborníků z praxe. Cílem výzkumného projektu je pracovat na vývoji ucelené databáze obrázků včetně usnadnění jejich vyhledávání, třídění, práce s nimi pro každodenní použití v péči o osobu s PAS či jiným typem postižení. Databáze je zaměřena na každodenní potřeby rodičů, speciálních pedagogů či asistentů osob s PAS a jiným typem postižení. Přes existenci obrázkových systémů (VOKS, PECS, aj.), nejsou databáze dostatečně propojeny a není možné jejich efektivní vyhledávání. V důsledku zmíněného má rodič, speciální pedagog, asistent celou řadu tištěných, případně elektronických obrázků, s nimiž si musí poradit sám, od vyhledávání těch vhodných, přes jejich třídění, tisk a konečné využití v každodenní životě jedince s postižením. Text je výsledkem teoreticko-kritické analýzy stavu výzkum v dané oblasti, informuje o realizovaném projektu. Projekt (TL02000214/Inteligentní databáze pro podporu rozvoje osob s poruchami autistického spektra či jiných skupin jedinců s postižením) je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci Programu Éta.

Klíčová slova: Osoba s postižením, poruchy autistického spektra, informační exkluze, inteligentní databáze.

Grantová afiliace: Projekt (TL02000214/Inteligentní databáze pro podporu rozvoje osob s poruchami autistického spektra či jiných skupin jedinců s postižením) je řešen s finanční podporou TA ČR.

Přínos speciálního pedagoga – tyflopeda pro rozvoj osobnosti jedince se zrakovým postižením

Růžičková Veronika, Mudrová Zuzana

Speciální pedagogika hraje od svého vzniku v životě jedinců se zdravotním postižením velkou roli, nejinak tomu je i u osob se zrakovým postižením. Od počátečních edukačních přínosů v rámci školství se pozice speciálního pedagoga-

tyflopeda postupně měnila až k současným pozicím, které mohou zastávat a pomáhat tak rozvíjet schopnosti a osobnost osoby se zrakovým postižením, která o danou službu projeví zájem. V našem příspěvku se zaměříme především na představení různých pozic speciálního pedagoga-tyflopeda s akcentem na relativně nové možnosti uplatnění ve zdravotnictví-na pozici zrakového terapeuta.

Klíčová slova: zrakový terapeut, tyfloped

Grantová afiliace: Rozvoj samostatného pohybu prostřednictvím taktilně-auditivních prostředků“ (TL01000507) podpořeného Technologickou agenturou České republiky

Reflexe pregraduální přípravy učitelství

Suková Monika

„Reflexe pregraduální přípravy učitelství“ zkoumá socialistické školství na příkladu Kojetínska. Především se výzkum zaměřuje na mechanismy předávání státní ideologie komunistické strany skrze školský aparát na mladou generaci budoucích učitelů a později praktikujících učitelů mezi roky 1948 až 1989. Zisk a ideologické podchycení školství je jeden z kroků, které totalitní režimy podnikají jako první. Proto už od roku 1948 komunistická strana skrze pedagogy předávat své politické teze mladým generacím. Jako v mnohých jiných zaměstnáních následovaly i zde prověrky pedagogických pracovníků, aby se zjistilo, jestli jsou schopni správně předávat myšlenky komunistické strany, zda se zapojují do dalších oblastí městského (působnost v kulturních organizacích) či venkovského života (například administrativní práce v jednotných zemědělských družstvech), jestli vyhovují třídním kritériím nebo jestli nepatří oni či jejich rodina mezi politicky nevhodné občany. Za důležitou se považovala i mimoškolní aktivita vyučujícího během jeho pedagogického studia na vysoké škole a poté během pedagogické praxe zapojení do volnočasových aktivit žáků. Režimem kontrolovaná se stala ovšem i víra pedagogů, skrze kterou by mohli negativně působit na žactvo. Zjišťovalo se jejich náboženské přesvědčení a četnost navštívených bohoslužeb. Pakliže se odmítli zúčastnit řady prostátně orientovaných školení a zřící se tak své víry, následovalo jejich vyloučení ze školy a znemožnění dalšího uplatnění v pedagogických zařízeních. V práci bych se zaměřila především na následující otázky. Co předcházelo studiu učitelství? Jaká je reflexe pregraduální přípravy u učitelů, kteří prošli vzdělávacím procesem ovlivněným socialistickou ideologií? Mimo tyto základní otázky bych se dále zaměřila na doposud spíše pomíjená badatelská témata, jako například jaké byly mimoškolní aktivity studentů učitelství. Do jakých spolků kooperujících se základními školami se venkovský učitel zapojoval ať už dobrovolně či jako vzor pro další generaci? Jakým způsobem sám předával státní ideologii svým studentům? Nastíním také postoj strany k učiteli hlásícímu se k náboženské víře. Výsledky výzkumu by měly osvětlit některé aspekty studia a soukromého života studentů pedagogických oborů včetně jejich motivací a očekávání. Celou pregraduální etapu učitelů v závěrečné části porovnam s pedagogickou realitou, s přednostmi i zápory jejich práce a především se pokusím zjistit, zda a v jakých oblastech obzvláště se ukázala jejich vysokoškolská příprava na budoucí zaměstnání přínosná a v čem naopak nedostatečná.

Metodologie

Pro první část práce je stěžejní geograficky vymezit oblast výzkumu. Zde půjde tedy o Kojetínsko s přesahem do okolí (region mezi Přerovem, Olomoucí, Prostějovem). Historické události z této oblasti bychom komparativní metodou srovnávali s velkými dějinami (metoda mikrohistorie a makrohistorie), abychom tak získali komplexnější poznání tématu. U makrohistorie budeme vycházet z výše zmíněných studií, monografií a publikací zaměřujících se na socialistické školství a dále z legislativních dokumentů a statistických ročenek. Pro přesnější bádání využijeme i starých studijních plánů pedagogické fakulty (Archivu Univerzity Palackého v Olomouci), z kterých budeme moci vyčíst, jaké podmínky a úkoly vysoká škola kladla budoucím učitelům pro získání titulů. Vytipujeme si konkrétní obory, na kterých bude reflexe uplatňována. Předběžně byl zvolen dějepis vyučovaný na Pedagogické fakultě a dějepisné vědy na Filozofické fakultě. Mikrohistorii budeme zkoumat na základě informací čerpaných ze Státního okresního archivu Přerov, z fondů 1. národní školy Kojetín, 2. národní školy Kojetín, Základní odborné školy rolenské Kojetín, Základní školy Kojetín – náměstí Míru 83, Základní školy Kojetín, Svatopluka. Poté přistoupíme k metodě orální historie. Vybereme vzorek lidí s pedagogickou aprobační dějepis, kteří jako učitelé pracovali před rokem 1989 v daném regionu. Narátorům předložíme strukturovaný dotazník obsahující základní otázky o životě, pedagogické praxi a reflexi kariéry. Po vyplnění dotazníku jim necháme prostor k volnému vypravování. Do příběhu bychom neměli násilně zasahovat a diktovat témata hovoru, spíše podpořit vyprávění, snažit se u každého započatého tématu jít „do

hloubky“ a pokusit se jej vytěžit. Musí se počítat s opakovaním těchto sezení, přičemž po každém rozhovoru se informace zpracují do textové podoby a my se připravíme na následující rozhovor, kdy již budeme vědět, jakým směrem se v rozhovorech ubírat a co rozvinout. Komparativní metodou rozhovory porovnáme a budeme hledat názorová protnutí účastníků. Míra shody nad konkrétním tématem ukazuje na vyšší pravděpodobnost její pravdivosti a zároveň i na důležitost zmiňovaného.

Následně přijde na řadu analytické porovnávání archiválií, literatury a orální historie.

Rizikové správanie v dospievaní. Vzťahová perspektíva

Čerešník Michal, Banárová Katarína

V našom príspevku prezentujeme výsledky výskumu, ktorý sa týka vzťahu medzi produkciou rizikového správania v dospievaní a kvalitou najbližších vzťahov. Vzťah k rodičom je jedným z kľúčových faktorov, ktorý ovplyvňuje správanie človeka, najmä v stresových a záťažových situáciách. Konceptne vychádzame z myšlienok Bowlbyho (2010/1969) a Jessora (1977). Cieľom nášho výskumu je zistiť, či kvalita vzťahovej väzby s matkou a otcom ovplyvňuje rizikového správania v dospievaní. Ako výskumné nástroje sme použili dotazník IPPA (Inventory of Parent and Peer Attachment; Greenberg, Armsden, 1987) a Škálu rizikového správania žiaka/ žiačky (Mezera, 2000) v modifikovanej Ja-forme. Výskumnú vzorku tvorilo 218 žiakov / žiačok nižšieho sekundárneho vzdelávania. Ich priemerný vek bol 12,59 roka. Výsledky naznačujú, že kvalitná citová väzba znižuje pravdepodobnosť produkcie rizikového správania v dospievaní.

Kľúčová slova: rizikové správanie, pripútanie, dospievanie

Grantová afiliace: VEGA 1/0122/17: Rizikové správanie a pripútanie dospievajúcich vo veku 10 až 15 rokov

Súvisí fungovanie v bežnom živote u detí s PAS so závažnosťou ich symptómov a s anamnézou?

Belica Ivan, Szapuová, Ž., Filčíková, D., Celušáková, H., Ostatníková, D.

Porucha autistického spektra (PAS) je charakterizovaná problémami v recipročnej komunikácii a sociálnej interakcii, ako aj obmedzenými / repetitívnymi záujmami a správaním. Zaujímalo nás, či fungovanie v bežnom živote (adaptívne správanie) súvisí so závažnosťou týchto symptómov a vybranými anamnestickými údajmi. Adaptívne správanie sme zisťovali pomocou dotazníka Vineland-3, v ktorom rodičia hodnotili frekvenciu daného správania u dieťaťa (škály socializácie, komunikácie, zručností, vývinu motoriky a problémového správania). Diagnostiku PAS sme vykonali pomocou štandardných testov: ADOS-2 (priame pozorovanie dieťaťa), ADI-R (rozhovor s rodičom). Anamnestické údaje sme získavali z dotazníkov, ktoré vypĺňali rodičia. Predpokladáme, že vyššia závažnosť symptómov bude spojená s horšími schopnosťami fungovať v každodennom živote.

Kľúčová slova: autizmus, adaptívne správanie, Vineland-3

Tréning fonemického uvedomovania (D. B. El'konin) u rómskych detí: Zisk alebo strata času?

Jakubíková Martina

Tréning fonemického uvedomovania (D. B. El'konin) u rómskych detí: Zisk alebo strata času? Porovnali sme výkony rómskych detí, ktoré absolvovali Tréning fonemického uvedomovania s výkonmi detí, ktoré týmto tréningom neprešli. Na komparáciu jednotlivých oblastí sme použili rôzne diagnostické nástroje (Prediktory školskej gramotnosti, HSET, TŠP-I, SON-R 2 1/5 – 7). Následne sa potvrdil predpoklad, že deti po tréningu budú vykazovať lepšie výkony vo vybraných subtestoch. Naše zistenia naznačujú, že pri zaškolovaní rómskych detí má Tréning fonemického uvedomovania stále význam.

Kľúčová slova: Fonemické uvedomovanie, rómske deti, sociálne znevýhodnené prostredie

Tutoring as a Method of Supporting Students' Initiative

Początek Gabriela

Teachers' tutoring — an innovative educational method, involves individual meetings with a tutor and establishing a true partnership between the students and their teachers, based on mutual trust and respect, which are supposed to help them carry out certain educational development tasks. Such a relationship is beneficial for both sides — the students, as well as their tutors. The fundamental purpose of tutoring is to show one's abilities and support its development at adequate pace. In this presentation, I will introduce you to all the data we've managed to collect concerning the changes in initiative evinced by students of the Academy of the Future, disclosed during educational activities in the context of tutors' activity. The difficulties faced by the students, which are a challenge for regular meetings and tutors' activities, will also be the subject of the analysis. The research was carried out on a group of fifty volunteers who had been using the method of tutoring, working with the students of the Academy of the Future once a week (children and teenagers in the 6-14 age range). The results have shown that most of the tutors enunciate precise goals for each class and substantively prepare themselves for their accomplishment. The tutors all agree that the most important parts of their work with the students are: trust, openness (to ideas), patience, empathy and flexibility. The children who are a part of the program usually experience lack of self-confidence, shyness, learning disabilities, and inadequate educational assessments, often due to their family situation, or difficulties in building and maintaining relationships with their peers.

Vliv aplikované behaviorální analýzy na adaptivní a kognitivní funkce u dětí s poruchou autistického spektra

Jamrichová Jana, Petříková Monika

Cílem výzkumného projektu je ověření účinků aplikované behaviorální analýzy, resp. intervence založené na aplikované behaviorální analýze (známé pod zkratkou ABA), která aktuálně probíhá v České republice. ABA vychází z podrobné analýzy funkčního vztahu mezi chováním dítěte a jeho prostředím, a s tím souvisejících změn v adaptivních a kognitivních funkcích dítěte s PAS. Projekt si klade za cíl zodpovědět výzkumnou otázku, jaký vliv má aplikace ABA na adaptivní a kognitivní funkce dítěte ve věku 2 až 7 let s diagnózou PAS. Poznatky, které z projektu vyplynou, mohou přispět k diskusi týkající se symptomatologie PAS, na které je v odborné literatuře nahlíženo jako na biologické a neměnné poruchy, ale také jako na poruchy adaptace na změny v prostředí. U výzkumného souboru minimálně patnácti dětí ve věku 2 až 7 let s diagnózou porucha autistického spektra (nebo před verifikací této diagnózy) bude v průběhu dvou let probíhat intervence založená na aplikované behaviorální analýze. V projektu bude sledován vliv intervence na funkce dětí měřené pomocí VB-MAPP (Verbal Behavior Milestones Assessment and Placement Program) - běžně používaného edukačně hodnotícího profilu a nástroje při tvorbě individuálních plánů intervence založené na ABA.

Klíčová slova: aplikovaná behaviorální analýza, poruchy autistického spektra

Zmysel pre humor žiakov zo školy pre intelektovo nadané deti a žiakov bežných škôl

Rajčániová Eva, Belica Ivan

V odbornej literatúre sa často uvádza rozvinutý, silný, alebo špecifický zmysel pre humor ako jeden zo základných prejavov intelektového nadania v detskom veku. Výsledky neveľmi početných výskumov v tejto oblasti podporujú predpoklad, že u intelektovo nadaných žiakov sa schopnosť chápať a produkovať humor vyvíja rýchlejšie ako u bežných detí. Do akej miery sa však nadaní žiaci líšia od svojich rovesníkov v tom, ako humor využívajú, oceňujú, či v tom aký majú k humoru postoj, nie je zrejmé. Na tieto otázky sa zameriava predkladaný príspevok. Žiakom zo školy pre intelektovo nadané deti (N=54) vo veku 14-18 rokov a ich rovesníkom z bežných škôl (N=201) sme administrovali Dotazník zmyslu pre humor (DZPH). Skupina intelektovo nadaných žiakov dosiahla v tomto dotazníku signifikantne vyššie celkové skóre, čo naznačuje rozvinutejší zmysel pre humor. Pri analýze výsledkov na úrovni jednotlivých škôl DZPH sa ukázalo, že nadaní žiaci vo významne väčšej miere využívajú humor na dosahovanie sociálnych cieľov a majú pozitívnejšie postoje k humoru ako ich rovesníci z bežných škôl. Príspevok tiež skúma súvislosť zmyslu pre humor s osobnostnými faktormi Big five. Významná pomerne silná korelácia bola zistená v oboch skupinách medzi zmyslom

pre humor a extraverciou. Pri interpretácii výsledkov je nutné brať do úvahy, že v prípade DZPH ide o sebvýpoveďový dotazník.

Klíčová slova: intelektové nadanie, zmysel pre humor, osobnosť

Workshopy

Metody plasticko-kognitívneho pohybu (nejen) v para-divadelní práci

Martin Dominik Polínek

Asistenti: herci Tyátru ModroDiv

Workshop prakticky seznamuje frekventanty s unikání metodou plasticko-kognitívneho pohybu Natalie Timofejevny Popové, kterou ve své divadelní tvorbě, jako jediný v České republice, využívá inkluzivní divadelní soubor Tyátr ModroDiv, který integruje také herce s poruchami autistického spektra. Frekventanti si vyzkouší základní techniky a cvičení, na základě kterých vzniká dramatická exprese. Daná metoda prostřednictvím pohybu a práce s tělem integruje tělesnou, emocionální i kognitivní stránku člověka a dovoluje improvizované herecké vyjádření jak hercům zdravým, tak i hercům s různými specifickými potřebami. Vybavení účastníků: Pohodlný oděv vhodný na pohyb.

Osobní očekávání ve spolupráci speciálního pedagoga, učitele, rodiče a žáka

Jurkovičová Petra

Klíčová slova: škola, rodiče, žák, potřeby, očekávání

Role speciálního pedagoga na běžné základní škole a jeho využívání dramaterapeutických prostředků v rámci vzdělávání.

Miklová Aneta

V rámci workshopu se dozvíte základní informace, jak se dají využít dramaterapeutické prvky v rámci preventivních programů, na běžné základní škole. Tyto preventivní programy jsou zaměřené jak na vztahy mezi dětmi ve třídním kolektivu, tak i na vztah dítě - učitel. Také si řekneme základní filozofii a specifika práce tamní základní školy a společně si vyzkoušíme, jak takový program probíhá a na co se při práci zaměřuji. Čas bude také na otázky.

Klíčová slova: Dramaterapie, Inkluze, Základní škola, prevence, programy

Grantová afiliace: IGA 43418121/2018

Účastníky prosím, vemte si pohodlné oblečení a pohodlnou obuv či teplé ponožky.

Seznam příspěvků (řazeno abecedně)

- A Study on Family Quality of life of Caregivers of Children with ASD and Its Influencing Factors
- Agernze corpus callosum u jednovaječných dvojčat v primárním vzdělávání
- Akční pole speciální pedagogiky
- Aplikácia poznatkov neurovied do špeciálnej pedagogiky - myšlienkové mapy a ich využitie v špeciálnej edukácii
- Assesment of Knowledge about ASD and Training Needs among Polish Professionals
- Audiotaktilní mapy jako prostředek zvyšování orientačního komfortu osob se zrakovým či kombinovaným postižením v rámci samostatného pohybu
- Centrum rodinné intervence
- Čeština jako druhý jazyk – písemná práce z českého jazyka v kontextu speciálních vzdělávacích potřeb
- Diagnostické přístupy k problematice specificky narušeného vývoje řeči
- Důležitost role speciálního pedagoga v procesu rozhodování o změně
- Effect of cognitive behavioral therapy on vocational adjustment of adolescents with mild intellectual disability in Nigeria
- Empowering Teachers of Children with Autism Spectrum Disorder (European ASD-EAST project)
- Existuje vzťah medzi gastrointestinálnymi ťažkosťami, spánkovými poruchami a adaptívnym správaním u detí s poruchou autistického spektra?
- Faktory ovlivňující komunikaci mezi rodinou a multidisciplinárním týmem domácí paliativní péče
- Flipped Class Helping Students With Special Needs
- Fonologická hlediska stimulace sluchové percepce
- Generační pohledy na koncepcio studiaspeciální pedagogiky
- Hodnocení pragmatické jazykové roviny komunikace u dětí předškolního věku
- Hodnocení srozumitelnosti řeči u dětí
- Hudba pomáhá
- Chci studovat aneb Přístupnost Univerzity Palackého očima koordinátorky CPSSP a osoby s tělesným postižením
- Identifikace dětí s rizikem vzniku specifických poruch učení učiteli mateřských a základních škol
- Inclusive education - a bridge to the future?
- Inclusive Education in China: Background, Current Situation and Future Possibilities
- Inkluze jako faktor zvýšení role speciální pedagogiky v současné ruské společnosti
- Internacionalizace v oboru speciální pedagogika – Případová studie předmětu Inclusive Education
- Interventions Targeted to Students with Special Needs at the University of Pardubice – Effectiveness and Evaluation
- Klíčové momenty v dramaterapeutickém procesu
- Kresba lidské postavy a psa u dětí předškolního věku, normy pro děti se sluchovým postižením
- Komunikační strategie pedagogů s rodinnými příslušníky při edukaci žáků s narušenou komunikační schopností
- Kvalita života osob se zrakovým postižením v seniorském věku: přehledová studie
- Length of Primary Education from the Point of View of Children with Behavioral and Emotional Disorder
- Meta-analysis of Studies on the Mirror Neuron System and Deficits in ASD
- Mimo-intervenční procesy v dramaterapii
- Možnosti poetoterapeutické intervence na psychiatrickém oddělení v rámci léčby závislosti
- Možnosti využití testu zrakového vnímání v rámci dynamické diagnostiky
- Narrative Text of Pupils and Students with Hearing Impairment
- Názorový postoj dětí z vyloučených lokalit k návykovým látkám
- Neslyšící děti & Teorie mysli
- Osobní očekávání ve spolupráci speciálního pedagoga, učitele, rodiče a žáka
- Postoje k inklúzii a formám vzdelávania žiakov s postihnutím vo vzťahu k niektorým charakteristikám učiteľov
- Predbežné výsledky validizácie skriningového testu čítania s porozumením
- Projekt podpůrné skupiny pro truchlící osoby s mentálním postižením
- Projekt zaměřený na vývoj inteligentní databáze pro podporu rozvoje jedinců s poruchami autistického spektra a jiných skupin osob s postižením

- Přínos dynamické diagnostiky ve speciální pedagogice
- Přínos konceptu "vzdělávání založené na důkazech" pro výuku anglického jazyka v inkluzivní třídě
- Přínos speciálního pedagoga – tyflopeda pro rozvoj osobnosti jedince se zrakovým postižením
- Reflexe pregraduální přípravy učitelství
- Rizikové správanie v dospievaní. Vzťahová perspektíva
- Role speciálního pedagoga na běžné základní škole a jeho využívání dramaterapeutických prostředků v rámci vzdělávání.
- Role speciálního pedagoga ve finském školském systému
- Screening PAS: Zkušenosti českých pediatriů
- Screening, diagnostika a terapie autismu v ČR: Možnosti speciálně pedagogické intervence
- Slovo nebo posunek? Diskuse o užívání znakového jazyka ve školách pro sluchově postižené (1950–1951)
- Students with Disabilities at the Polish Universities
- Súvisí fungovanie v bežnom živote u detí s PAS so závažnosťou ich symptómov a s anamnézou?
- Systém výučby expresívnych terapií v špeciálnej pedagogike v Číne
- Školní speciální pedagog: postoje a zkušenosti z praxe
- Špecifiká a možnosti využitia prvkov arteterapie u jednotlivcov so zrakovým postihnutím
- Tajé a rozdíly ve výsledcích kvantitativně – kvalitativní studie Aneb: Člověk je vrtošivý tvor
- Terapeutický přínos neurovývojové stimulace v oblasti přetrvávajících primárních reflexů v rodině
- Test porozumění větám: tvorba normativních hodnot
- The Present Situation and Influencing Factors of Turnover Intention of Special Education Teachers in Chengdu of China---A cross-sectional survey study
- Tréning fonematického uvedomovania (D. B. El'konin) u rómskych detí: Zisk alebo strata času?
- Tutoring as a Method of Supporting Students' Initiative
- Tyflopedická podpora aneb Využití odborného potenciálu učitelů střední školy pro zrakově postižené
- Typhlopedagogical Support or Utilisation of Teachers' Expertise of the High School for Visually Impaired
- Vliv aplikované behaviorální analýzy na adaptivní a kognitivní funkce u dětí s poruchou autistického spektra
- Vliv masmédií na rizikové chování žáků základních škol/ The influence of the mass media on the risky behavior of primary school's pupils
- Využití alternativní a augmentativní komunikace dětmi s mentálním postižením pohledem lingvistiky
- Vývoj ortografie, lexikální fluence, školních výsledků a výběru vhodného studijního/učebního oboru u patnáctileté dívky s vývojovou dysfázií – případová studie
- Výzkum účinku vibroakustické stimulace u osob s těžkým stupněm dětské mozkové obrny
- Vzdělávání poradců rané péče
- Změny v oblasti přístupu k partnerským vztahům osob s mentálním postižením v pobytových sociálních službách
- Zmysel pre humor žiakov zo školy pre intelektovo nadané deti a žiakov bežných škôl

Seznam autorů (řazeno abecedně)

Antov Ivan,
Babinská K.,
Balejová Lenka
Banárová Katarína
Bednářová Lucia
Belica Ivan
Bendová Petra
Bohanesová Anastázie
Bombińska-Domżał A.
Celušáková H.
Cierpiałowska T.
Cieslar Jakub
Cina Viktor
Čerešník Michal
Čtvrtečková Kateřina
Filčíková D.
Flekačová Lucie
Garbat Marcin
Groma Marian
Gruberová Blanka
Guo Ling
Hádková Kateřina
Hanáková Adéla
Homolková Kamila
Houšková Tereza
Hozová Jana
Hudáková Andrea
Hudcová Bianka
Jakubíková Martina
Jamrichová Jana
Janyšková Kristýna
Jeřábková Kateřina
Jurkovičová Petra
Jursová Zacharová Zlatica
Kantor Jiří
Kantor V.Z.
Karunová Hana
Kmentová Simona
Kmeť Martin
Kochan Katarzyna
Komorná Marie
Korandová Zuzana
Kossewska Joanna
Kozáková Zdeňka
Krahulcová Kristýna
Krejčová Lenka
Kroupová Kateřina
Kulháňková Ida
Kysučan Jaroslav
Kytnarová Lucie
Lakota Tomáš
Lasota Agnieszka
Lei Xianmei
Lessner Listiakova I.
Lisak N.
Lopúchová Jana
Lubińska-Kościótek E.
Ludíková Libuše
Macaľka E.
Márová Ivana
Martinec Jiří
Melounová Zuzana
Michalík Jan
Miklová Aneta
Mironova Tabachová Jana
Mlčáková Renata
Mudrová Zuzana
Müller Oldřich
Mužná Veronika
Niemiec S.
Odstrčilíková Iveta
Ohlin Christer Lars
Okrouhlíková Lenka
Orim M
Ostatníková D.
Pančocha Karel
Pawlak A.
Pekárová Lenka, Gruberová Blanka
Petříková Monika
Peutelschmiedová Alžběta
Płoszaj M.
Początek Gabriela
Polínek Martin Dominik
Popielarz W.
Potměšil Miloň
Potměšilová Petra
Preece D.
Ptaszek P.
Rajčániová Eva
Regec Vojtech
Růžičková Veronika
Sedláčková Dagmar
Skokanová Lenka
Slepičková Lenka
Stosic J.
Studená Gabriela
Suková Monika
Szapuová Ž.
Šándorová Zdenka
Šiška Jan
Špinarová Gabriela
Švecová Eva,
Švecová Jana
Tang Jiayi
Thi Phuong Huynh Thao
Tichá Michaela
Troshanska J.
Uko F
Urbanovská Eva
Václavíková Lucie
Vaďurová Helena
Vančová Alica
Vávra Jakub
Vidošovičová Mária
Vilímek Zdeněk
Vinkler Jan Ivoš
Vitásková Kateřina
Vojtová Simona
Volná Petra
Wang Xiaojun

Program a bulletin abstraktů

VII. OLOMOUCKÉ SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÉ DNY

**XX. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami
VII. Konference mladých vědeckých pracovníků**

Odpovědní redaktoři a editoři

Mgr. Lucie Moudrá

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou.

Za jazykovou a obsahovou stránku anotací a názvu příspěvků odpovídají autoři.